

ЗАКОН ЗА ЖЕЛЕЗНИЧКИОТ СИСТЕМ

Сл. Весник на Р. Македонија, бр.47/10 од 09.04.2010 година

I. ОПШТИ ОДРЕДБИ

Член 1

Со овој закон се уредуваат развојот на железничкиот сообраќај и железничката инфраструктура, организацијата на железничкиот систем, начинот и условите за извршување на железничкиот превоз и видовите превоз, управувањето, организирањето, заштитата на железничката инфраструктура и пристапот до железничката инфраструктура, наплата за пристап за користење на железничката инфраструктура, доделувањето на инфраструктурните капацитети, објавата на мрежа, основањето на независно и самостојно регулаторно тело, доделувањето и видовите на концесија, финансирањето на железничката инфраструктура и услугите од јавен интерес во железничкиот превоз на патници.

Дефиниции

Член 2

Одделни изрази употребени во овој закон го имаат следново значење:

1. "Барател" е железнички превозник и/или меѓународна групација на железнички превозници, кои поседуваат дозвола и сертификат за сигурност за вршење на јавен железнички превоз, како и други правни субјекти што вршат јавна услуга или имаат комерцијален интерес за користење на инфраструктурен капацитет и превозници, шпедитери и оператори на комбиниран транспорт за извршување на железничка услуга;
2. "Влечно возило" е железничко возило со сопствен погон (дизел локомотиви, електрични локомотиви, парни локомотиви, моторни коли и моторни возила за посебни намени);
3. "Влечено возило" е железничко возило наменето за превоз на патници, багаж или стока (патнички, товарни вагони, приколки);
4. "Внатрешен јавен превоз" е превоз што се врши на територијата на Република Македонија;
5. "Воз" е прописно составена и заквачена низа на железнички патнички и/или товарни вагони со едно влечно возило или со повеќе влечни возила со сопствен погон, само влечно возило со сопствен погон и само железнички коли;
6. "Воздушен пружен простор" е простор над пружниот појас во висина од 12 метри, односно 14 метри при премин на далновод со напон поголем од 220 KV, сметајќи од горниот раб на шината;
7. "Возен ред" е акт на управителот на инфраструктура со кој се утврдува планираниот сообраќај на возови за јавен превоз на патници и стока во временски период на важење на возниот ред;
8. "Главни железнички пруги" се пругите што се распоредени во меѓународната железничка мрежа на европските пруги или по кои минуваат повеќе од 30.000 воза годишно;
9. "Договор за јавни услуги" е еден или повеќе обврзувачки акти кои ја потврдуваат спогодбата меѓу надлежен орган и субјектот на кој му се доверува вршење на јавни услуги за јавен патнички превоз. Договорот за јавни услуги

- може да биде склучен врз основа на одлука донесена од надлежен орган;
10. "Дозвола за вршење на јавен железнички превоз" е јавна исправа издадена од надлежен орган, со која на правното лице му се признава статусот на железнички превозник кој може да биде ограничен на обезбедување посебни видови услуги;
 11. "Дозвола за управување со железничка инфраструктура" е јавна исправа издадена од надлежен орган со која на правното лице му се доверува управување со железничка инфраструктура;
 12. "Други железнички пруги" се пругите што не се опфатени во мрежата на главните железнички пруги;
 13. "Железнички превозник" е јавно или приватно, домашно или странско правно лице кое поседува дозвола и сертификат за сигурност за вршење на јавен железнички превоз, каде што главно занимање е давање на превозни услуги на стока и/или патници по железница под услов превозникот да обезбеди влечно возило; вклучувајќи и превозници кои обезбедуваат само влеча;
 14. "Железнички систем" е систем составен од железнички инфраструктури кои се состојат од железнички пруги, објекти и инсталации на железничкиот систем, како и железнички возила од сите категории и потекло кои се движат по таа инфраструктура;
 15. "Железнички превоз" е дејност што опфаќа превоз на патници и/или стока и/или влеча на возови;
 16. "Железничка инфраструктура" е единствен техничко-технолошки систем од железнички пруги со горен и долен строј, колосеци, ранжирни станици, објекти на пругите, железнички станици, објектите на електрична влеча на возови, сигнално-сигурносните системи, комуникациските и информационите системи во железничкиот сообраќај, згради, депоа и други градежни објекти на железничките станици кои се во функција на организирање, регулирање на железничкиот сообраќај и одржување на инфраструктурата, земјиштето кое функционално и припаѓа на пругата, службените места и објектите;
 17. "Железничка пруга" е сувоземна шинска сообраќајница по која сообраќаат железнички возила;
 18. "Железничка станица" е службено место на железничка пруга од кое може да се регулира сообраќајот на спротивни и последователни возови и во кое се врши влегување и излегување на патници, како и натовар и истовар на стока;
 19. "Железнички пружен појас" е земјен појас од двете страни на и под трупот на пругата определен со инвестиционо техничка и експропријациона документација, во ширина од по најмалку 1,0 метар од двете страни, сметано од долниот раб на земјиниот труп на пругата;
 20. "Железничка мрежа" е целата железничка инфраструктура со која управува управителот на инфраструктурата;
 21. "Железничко возило" е возило наменето за движење на сопствени тркала по железнички шини, со или без влечење. Возилото се состои од еден или повеќе структурни и функционални потсистеми или делови на вакви потсистеми;
 22. "Заштитен појас на железничка пруга" е земјишен појас од двете страни на пругата, широк по 200 метри, сметајќи од краевите на пружниот појас;
 23. "Заситена инфраструктура" е дел од инфраструктурата за која потребата од инфраструктурен капацитет не може целосно да биде задоволена во извесен временски период, дури и по координацијата со различните баратели за капацитет;
 24. "Инфраструктурен капацитет" е вкупен број на траси на возови што го овозможува управителот на железничка инфраструктура, кои се користат врз основа на возен ред;
 25. "Индустриска железница" е железница со која правното лице во областа на сообраќајот, индустријата, рударството, шумарството и во други области на

стопанството превезува лица и стока за сопствени потреби;

26. "Индустриски колосек" е железнички колосек кој се приклучува на железничката инфраструктура и служи за доставување и отпремање на стока за сопственикот, односно за носителот на правото на користење на тој колосек;

27. "Јавен превоз" е превоз на патници и/или стока достапен за секого под еднакви услови, што се врши врз основа на договор меѓу превозникот и корисникот на услуги;

28. "Јавен патнички превоз" е превоз на патници од општ економски интерес, достапен на јавноста на недискриминаторна и договорна основа;

29. "Комбиниран превоз" е превоз во кој учествуваат два или повеќе вида на превоз со цел за давање на комплетна превозна услуга („од врата до врата“);

30. "Координација" е процес со кој управителот на инфраструктура и барателите се обидуваат да ги разрешат проблемите кои се конфликтни за доделување на инфраструктурен капацитет;

31. "Крстосница" е сообраќајно место на железничка пруга од кое може да се регулира сообраќајот на спротивни и последователни возови и во која може да се врши влегување и излегување на патници;

32. "Маса на возилото по должен метар" е масата на празно или на натоварено железничко возило, поделена со должината на возилото во метри, мерена од челото до челото на незбиените одбивници (одбивни уреди), односно автоматски спојки искажана во KN по должен метар;

33. "Манипулативна пруга" е дел од железничката инфраструктура која служи за превоз на стока по потреба и без утврден возен ред;

34. "Објава на мрежа" е детален приказ на расположливата железничка инфраструктура наменет за баратели што содржи општи правила, рокови, постапки и критериуми што се однесуваат на наплатата и доделувањето на инфраструктурни капацитети, како и други информации за условите за пристап до железничката инфраструктура;

35. "Одобрение за сигурност за управување со железничка инфраструктура" е документ издаден на управител на инфраструктура од Управата за сигурност во железничкиот систем во согласност со овој закон;

36. "Одржување на железничка инфраструктура" е збир од сите дејствија на тековно и инвестиционо одржување на железничката инфраструктура;

37. „Осно оптоварување" е масата на празно или на натоварено железничко возило поделена со бројот на оските на возилото изразено во KN;

38. "Орган за сигурност" е Управата за сигурност во железничкиот систем, како орган во состав на Министерството за транспорт и врски на која и се доверени задачите поврзани со сигурноста на железницата во согласност со закон за да се обезбеди унифициран сигурносен режим за специјализирани прекугранични инфраструктури;

39. "Патен премин" е место на вкрстосување на железничката пруга со пат во исто ниво;

40. "Пешачки премин" е место на вкрстување на железничката пруга со премин за пешаци во исто ниво;

41. "План за засилување на инфраструктурните капацитети" е мерка или серија на мерки со распоред за олеснување на ограничувачките инфраструктурни капацитети што водат до именување на тој дел на инфраструктурата како заситена инфраструктура;

42. "Превоз за сопствени потреби" е превоз на патници и/или стока што железничките превозници и други правни и физички лица сопственици на железнички возила го вршат за своите потреби;

43. "Рамковен договор" е договор склучен врз основа на овој и друг закон со кој се регулираат правата и обврските на барателот и управителот на инфраструктура во однос на инфраструктурните капацитети што треба да се

доделат и надоместокот за пристап до железничката инфраструктура што треба да се наплати во договорениот временски период подолг од времетраењето на еден годишен возен ред;

44. "Доделување" е распределба на железничките инфраструктурни капацитети од страна на управителот на инфраструктура;

45. "Реконструкција на железничка пруга, објект на пруга, постројка и уреди на пруга" е преправка со која се менуваат нејзините основни конструктивни и технички карактеристики;

46. "Ремонт на железничка пруга" е комплетна замена на горниот строј на пругата (шини, колосечен прибор, прагови, свртници, решетање и дополна на засторот), санација на долниот строј и елементи на долен строј на постојните железнички пруги;

47. "Службено место на пруга" е место од кое може да се регулира железничкиот сообраќај (железнички станици, крстосници, сообраќајни отпремишта, товаришта и распатници и стојалишта);

48. "Систем за врски" е збир на телекомуникациски објекти, односно на технички средства кои меѓусебно се поврзани така што претставуваат технолошка целина и се користат за пренос, предавање или прием на пораки;

49. "Слободен профил (габарит) на железничка пруга" е ограничен простор во напречен пресек нормален на средината на колосекот. Оската на слободниот профил стои нормално на правата која го допира горниот раб на возните шини и поминува низ средината на колосекот, односно на средината на растојанието меѓу возните шини;

50. "Сертификат за сигурност за вршење на јавен железнички превоз" е јавна исправа издадена на железнички превозник од Управата за сигурност во железничкиот систем во согласност со овој закон;

51. "Технички спецификации за интероперабилност" се спецификации со кои е опфатен секој потсистем или дел од потсистем за да ги исполни основните барања и да обезбеди интероперабилност на железничкиот систем;

52. "Транзит" е поминување низ територијата на Република Македонија што се спроведува без товариње или растоварање на стока и/или без качување или симнување на патници на територијата на Република Македонија;

53. "Траса" е дел од инфраструктурен капацитет потребен за сообраќај на воз меѓу две места во даден временски период;

54. "Управител на железничка инфраструктура" е јавно или приватно, домашно или странско правно лице кое е одговорно за поставување, одржување и управување на железничката инфраструктура, вклучувајќи го и регулирањето на железничкиот сообраќај и сопствениот сигурносен систем. Функцијата на управител на инфраструктура на една мрежа или на дел од мрежа може да се додели на различни управители;

55. "Меѓународен превоз на патници" е услуга за вршење на превоз на патници кога возот преминува најмалку една граница на земја и кога главната цел на услугата е да се превезат патници меѓу станици лоцирани во различни земји при што возот може да се спои и/или раздели, а различните делови од дестинацијата како целина можат да имаат различни појдовни или крајни дестинации, под услов сите влечени возила да поминуваат најмалку една граница и

56. "Меѓународен превоз на стока" е услуга за вршење на превоз на стока кога возот преминува најмалку една граница на земја при што возот може да се спои и/или раздели, а различните делови од дестинација како целина можат да имаат различни појдовни или крајни дестинации, под услов сите влечени возила да поминат барем една граница.

II. ЖЕЛЕЗНИЧКИ СООБРАЌАЈ

Член 3

- (1) Железничкиот сообраќај се врши како внатрешен и меѓународен железнички сообраќај, на начин и под услови утврдени со овој и друг закон.
- (2) Меѓународниот железнички сообраќај се врши во согласност со меѓународните договори кои Република Македонија ги има ратификувано и кон кои пристапила.

III. ОРГАНИЗАЦИЈА И ПОДЕЛБА НА ЖЕЛЕЗНИЧКИОТ СИСТЕМ

1. Независност во управување на железничкиот систем

Член 4

- (1) Железничкиот систем во Република Македонија, утврден со овој закон, се темели врз начелото на одвојување на железничкиот превоз од железничката инфраструктура.
- (2) Железничката инфраструктура како добро од општ интерес за Републиката е сопственост на Република Македонија и на неа не може да се стекнува право на сопственост.
- (3) Управувањето со изградбата, реконструкцијата, ремонтот, одржувањето, заштитата на железничката инфраструктура, организирањето и регулирањето на железничкиот сообраќај, раководењето со системите за регулирање и сигурност и доделување на инфраструктурните капацитети како дејности од јавен интерес, ги врши Јавното претпријатие за железничка инфраструктура или друго правно лице на начин и под услови утврдени со овој закон (во натамошниот текст: управител на инфраструктура).
- (4) Управителот на железничката инфраструктура почитувајќи ги правилата во врска со надоместокот за користење на железничка инфраструктура и доделување на инфраструктурните капацитети е одговорен за управување со железничката инфраструктура, администрирање и внатрешна контрола.
- (5) Превозот на патници и/или стока во железничкиот сообраќај го врши железнички превозник (во натамошниот текст: превозник) кој е самостоен во своето работење и поседува сопствен имот и средства.

Член 5

- (1) Со цел да се обезбедат ефикасни, соодветни и квалитетни железнички услуги по конкурентна цена, превозникот го прилагодува своето работење на условите на пазарот, по најниска можна цена за дадена услуга која е нужна.
- (2) Превозникот треба да работи согласно со принципи на трговско работење, согласно со закон.
- (3) Превозникот може да врши услуги од јавен интерес во железничкиот превоз на патници врз основа на склучен договор за вршење на тие услуги со Владата на Република Македонија или надлежен орган на општините, односно на градот Скопје, за давање на јавна патничка услуга, согласно со овој закон.
- (4) Превозникот е должен секоја година да изработи и донесе бизнис план за работење во кој треба да се содржани инвестиционите и финансиските програми. Бизнис планот треба да биде изготвен за да се постигне финансиска рамнотежа на превозникот, како и други технички, трговски и финансиски цели. Превозникот е должен во бизнис планот да ги утврди и методите за реализација на инвестиционите и финансиските програми.

(5) Врз основа на националната програма за железничка инфраструктура од членот 26 на овој закон и договорите за вршење на услуги од јавен интерес во железничкиот превоз на патници, кои можат да бидат повеќегодишни, како и инвестиционите и финансиските програми на превозникот при изготвувањето на бизнис планот, превозникот самостојно:

- ја определува внатрешната организација,
- врши контрола на набавките и пласман на услугите и ги утврдува нивните цени согласно со условите и потребите на пазарот, како и обврските кои произлегуваат од услугите од јавен интерес во железничкиот превоз на патници,
- донесува одлуки за бројот на вработени, за имотот, како и за вршењето на сопствените набавки,
- одлучува за своето учество на пазарот, развива нови технологии и нови услуги и усвојува иновативни техники на раководење и
- одлучува за започнување на вршење на нови дејности и работи што се тесно поврзани со железничкиот превоз.

(6) Инвестиционите програми на превозникот од ставот (4) на овој член се изработуваат за период од три години, а финансиските програми од ставот (4) на овој член се изработуваат за период од една година.

(7) Програмите од ставот (6) на овој член превозникот ги изготвува според видот на превозот.

2. Поделба во управувањето со железничката инфраструктура и железничкиот превоз

Член 6

(1) Управителот на инфраструктура:

- го организира и регулира железничкиот сообраќај,
- обезбедува праведен и недискриминаторски пристап и користење на железничката инфраструктура на сите превозници кои ги исполнуваат условите пропишани со овој закон,
- доделува инфраструктурни капацитети, одредува и наплаќа надоместок за користење на железничката инфраструктура,
- планира изградба, реконструкција, ремонт, одржување и заштита на железничката инфраструктура,
- врши изградба, реконструкција, ремонт, одржување и заштита на железничката инфраструктура,
- презема мерки за заштита од бучава и заштита на животната средина,
- изработува бизнис план во кој се содржани инвестициони и финансиски програми,
- изработува план за засилување на инфраструктурните капацитети,
- донесува возен ред со кој го утврдува планираниот сообраќај на возови,
- донесува и објавува објава на мрежа и
- врши и други активности што се во функција на дејноста.

(2) Управителот на инфраструктура при вршење на дејноста управување со железничка инфраструктура е должен билансот на успех, како и билансот на состојбата да ги чува и објавува на својата веб страница.

(3) Превозникот при вршењето на железничкиот превоз е должен билансот на успех, како и билансот на состојба да ги чува и објавува на својата веб страница.

(4) Доколку на превозникот при вршење на услуги од јавен интерес во железничкиот превоз на патници, што му се исплаќаат средствата за вршење на овие услуги, како и на управител на инфраструктура, му се исплаќаат средствата за вршење на дејноста управување и одржување со железничката инфраструктура од Буџетот на Република Македонија, превозникот и управителот

на инфраструктура треба да ги книжат и да ги прикажат одделно на посебна сметка и не смеат да ги користат за други активности.

Член 7

(1) Управителот на инфраструктура, согласно со националната програма за железничка инфраструктура е должен секоја година да донесе бизнис план за работење во кој треба да се содржани инвестиционите и финансиските програми. Бизнис планот треба да биде изготвен за да се постигне оптимална и ефикасна употреба и развој на железничката инфраструктура, со што ќе се обезбеди финансиска рамнотежа на управителот на инфраструктура, како и да се остварат други технички, финансиски и услужни цели. Управителот на инфраструктура е должен во бизнис планот да ги утврди и методите за реализација на инвестиционите и финансиските програми.

(2) Инвестиционите програми на управителот на инфраструктура од ставот (1) на овој член се изработуваат за период од три години, а финансиските програми се изработуваат за период од една година.

(3) Програмите од ставот (2) на овој член управителот на инфраструктура ги изготвува според видот на потребата за изградба, реконструкција, ремонт, одржување, заштита на железничката инфраструктура и организирање и регулирање на железничкиот сообраќај.

Член 8

(1) Управителот на инфраструктура наплаќа надоместок за користење на железничката инфраструктура од превозниците кои ја користат таа инфраструктура. Управителот на инфраструктура изготвува правила за одредување на висината на надоместокот за користење на инфраструктурата.

(2) Надоместокот за користење на железничка инфраструктура, управителот на инфраструктура го определува на недискриминаторски начин за сите превозници, земајќи ги предвид километрите и составот на возот и други фактори како што се брзината, основното оптоварување и степенот на користење на инфраструктурата или времето на користење на истата.

3. Подобрување на финансиската состојба на железнички превозник и управител на инфраструктура во државна сопственост

Член 9

(1) Заради подобрување на финансиската состојба на превозникот во државна сопственост основачот може да му утврди соодветни механизми со кои ќе се намали задолженоста на превозникот до ниво кое ќе создаде услови за рентабилно финансиско работење и општо подобрување на финансиската состојба, при што превозникот во државна сопственост не смее да стекне монополска положба на пазарот.

(2) Прввозникот од ставот (1) на овој член е должен да формира посебна работна единица за отплаќање на долговите во рамките на сметководствениот сектор. Во билансот на состојба се евидентираат долговите сè додека тие не се отплатат, имајќи ги предвид сите заеми што превозникот ги зел за финансирање на инвестиции и за покривање на вишокот оперативни трошоци кои произлегуваат од дејноста на железничкиот превоз.

(3) Превозникот од ставот (1) на овој член билансот на успех и билансот на состојба на работењето кое се однесува на обезбедување на железнички товарни превозни услуги е должен да ги чува и објавува на својата веб страница.

(4) Превозникот при вршењето на услуги од јавен интерес во железничкиот превоз на патници, средствата што му се исплатени за вршење на овие услуги мора да ги книжи и да ги прикаже одделено на посебна сметка и не може да ги користи за други активности поврзани со друг вид на превозни услуги или за друг

вид на работа.

(5) Заради подобрување на финансиската состојба на управителот на инфраструктура основачот може да утврди соодветни механизми со кои ќе се намали задолженоста на управителот на инфраструктура до ниво кое ќе создаде услови за рентабилно финансиско работење и општо подобрување на финансиската состојба.

(6) Управителот на инфраструктура е должен да формира посебна работна единица за отплаќање на долговите во рамките на сметководствениот сектор. Во билансот на состојба се евидентираат долговите сè додека тие не се отплатат, имајќи ги предвид сите заеми што управителот на инфраструктура ги зел за финансирање на инвестиции и покривање на вишокот оперативни трошоци кои произлегуваат од дејноста на управување со железничка инфраструктура.

(7) Управителот на инфраструктура при вршење на дејноста управување со инфраструктура е должен средствата што му се исплатени по основ за изградба, реконструкција, ремонт, одржување и заштита на железничка инфраструктура да ги книжи и прикаже одделено на посебна сметка и не може да ги користи за други активности, односно приходите остварени по основ на надоместокот за пристап до инфраструктурата, исто така, ги книжи и прикажува одделено на посебна сметка.

(8) Управителот на инфраструктура билансот на успех и билансот на состојба за работењето кое се однесува на управувањето со железничката инфраструктура е должен да ги чува и објавува на својата веб страница.

IV. ЖЕЛЕЗНИЧКИ ПРЕВОЗ

Член 10

Превозот на патници и/или стока во железничкиот сообраќај може да се врши како јавен превоз или превоз за сопствени потреби, под услови и на начин утврдени со овој закон.

1. Видови на превоз

Член 11

(1) Железнички превоз може да биде организиран како:

- меѓународен железнички превоз на патници и/или на стока,
- внатрешен железнички превоз на патници и/или стока,
- меѓународен комбиниран превоз на стока и
- внатрешен комбиниран превоз на стока.

(2) Превозот од ставот (1) на овој член се извршува според пазарни услови и врз основа на договор за превоз, освен ако со овој и друг закон поинаку не е определено.

2. Внатрешен и меѓународен превоз на патници и стока

Член 12

(1) Внатрешниот и меѓународниот железнички превоз од членот 11 на овој закон може да се врши како јавен железнички превоз на патници и јавен железнички превоз на стока.

(2) Јавниот железнички превоз на патници може да се врши како:

- градски превоз - за подрачје на градот,
- приградски превоз - за поширокото подрачје на градот,
- регионален превоз - за подрачја на повеќе општини и
- меѓународен превоз - за територија на повеќе држави.

- (3) Јавниот железнички превоз на стока може да се врши како:
- регионален превоз - за подрачје на една или повеќе општини и
 - меѓународен превоз - за територија на повеќе држави.

3. Комбиниран превоз на стока

Член 13

(1) Комбиниран превоз на стока се врши со товарна единица и тоа товарно возило, приколка, полуприколка со или без влечно возило или контејнер од најмалку 6 метри. На почетокот или на крајот на делницата, товарната единица се товара или растовара во терминал или РО-РО пристаниште во погодна железничка станица, а за време на превозот користи пат, железница, внатрешен пловен или поморски пат.

(2) Во случај кога се врши комбиниран превоз на стока со товарна единица, во транспортната докуметацијата на превозникот ќе се определат и железничките станици за товарање и растоварање што се однесува на железничката делница, или пристаништата за товарање и растоварање во внатрешниот пловен пат што се однесуваат на делницата на внатрешниот пловен пат, или поморските пристаништа за товарање и растоварање што се однесува на поморската делница од патот. Овие податоци се заведуваат пред да се изврши превозот и се потврдуваат со печат од железничките или пристанишните управи во надлежните железнички станици, езерски или поморски пристаништа, кога тој дел од патувањето е изведен по железнички, езерски или по поморски пат.

(3) Сите превозници во патниот сообраќај кои вршат комбиниран превоз на стока, на почетни и/или крајни превозни делници по пат, а кои претставуваат составен дел од комбинирана превозна мрежа можат, но не мораат, да вклучуваат преминување на граница по копно.

4. Превоз за сопствени потреби

Член 14

(1) Превоз за сопствени потреби се врши како превоз на патници и/или стока што управителот на инфраструктура, превозник и други правни и физички лица сопственици на железнички возила, го вршат за своите потреби во железничкиот сообраќај.

(2) Превозот за сопствени потреби можат да го вршат правни лица за превоз на предмети и работници за сопствени потреби на индустриски железници.

V. ДОЗВОЛИ И СЕРТИФИКАТИ НА ПРЕВОЗНИК И УПРАВИТЕЛ НА ИНФРАСТРУКТУРА

1. Дозвола за вршење на јавен железнички превоз

Член 15

(1) Јавен превоз на патници и/или стока се врши врз основа на дозвола за вршење на јавен железнички превоз.

(2) Секое јавно или приватно, домашно или странско правно лице има право да поднесе барање за добивање на дозвола за вршење на јавен превоз, ако е регистриран за таа дејност.

(3) Дозволата за вршење на јавен железнички превоз (во натамошниот текст: дозвола) на писмено барање на јавно или приватно, домашно или странско правно лице ја издава Агенцијата за регулирање на железничкиот сектор (во натамошниот текст: Агенцијата). За издадените дозволи Агенцијата води Регистар

за издадени дозволи за вршење на јавен железнички превоз (во натамошниот текст: Регистарот за издадени дозволи).

(4) Агенцијата нема да издаде дозвола или да ја продолжи важноста на дозволата на правното лице од ставот (2) на овој член, доколку не ги исполнува условите пропишани со овој закон.

(5) На правното лице од ставот (2) на овој член кое ги исполнува условите од овој закон му се издава дозвола.

(6) На правното лице од ставот (2) на овој член нема да му се дозволи да врши железнички превозни услуги согласно со овој закон, доколку не му е издадена дозвола за вршење на јавен железнички превоз.

(7) Покрај дозволата од ставот (1) на овој член превозникот за да има право на пристап на железничка инфраструктура потребно е да има и сертификат за сигурност за вршење на јавен железнички превоз.

Член 16

(1) За добивање на дозволата од членот 15 став (1) на овој закон правното лице мора да ги исполнува следниве услови:

1) седиштето на правното лице да е на територијата на Република Македонија;

2) да е регистрирано за вршење на дејност во железничкиот превоз (со или без влеча на возови или само за влеча на возови);

3) да не е во тек стечајна постапка;

4) одговорното лице или член на органот на управување на правното лице во моментот на добивање на дозволата не е правосилно осудено за кривично дело во јавните финансии, платниот промет и стопанството, кривично дело против општата сигурност на луѓето и имотот, кривични дела против работните односи, сериозни прекршоци врз основа на посебни закони кои се применуваат при превоз, избегнување на царински надзор и не плаќање на царина и други давачки кои се плаќаат во царинската постапка во случаи кога превозникот бара дозвола за меѓународен превоз на стока која подлежи на царинска постапка, додека траат последиците од пресудата или казната, односно прекршочната санкција;

5) финансиски да е способен, односно своите сегашни и идни обврски, под нормални услови на работење, да може да ги исполнува во период од 12 месеци. Финансиската способност се потврдува врз основа на годишните пресметки на превозникот или во случај кога барателот е во можност да презентира годишни пресметки се приложува билансот на состојбата, притоа задолжително се доставуваат податоци за:

- капитал со кој располага вклучувајќи го и салдото во банките, како и одредби за гарантирано пречекорување и заеми,

- средствата и активата кои се на располагање како гаранција,

- обртен капитал,

- релевантни трошоци, што подразбира трошоци што се направени за купување, односно за исплата на сметки за набавка или закуп на железнички возила, земјиште, згради, инсталации и трошоци за одржување на железнички возила и

- платени даноци согласно со закон.

6) да има вработено стручни работници кои можат да обезбедат висок степен на сигурен превоз, односно раководни лица кои поседуваат знаење и/или искуство неопходно да вршат сигурна и одговорна оперативна контрола и надзор над активностите кои се предвидуваат со дозволата и

7) да е осигуран во осигурително друштво и да приложи писмен доказ дека е способен да ја надомести евентуалната штета во согласност со националното и меѓународното право, настаната по однос на одговорност во вршење на дејноста, да може да гарантира покривање на штета во случај на несреќа во однос на

патниците, багажот, товарот, поштенските пратки, трети лица и околината во согласност со закон и други прописи и со меѓународни договори кои ја обврзуваат Република Македонија.

(2) Правното лице ќе се смета дека не е финансиски способно доколку ги нема намирено обврските по основ на данок и по основ на придонеси на вработени во значителен обем, при што Агенцијата особено може да бара поднесување на ревизорски извештаи и соодветни документи од банка депонент на правното лице, извештај од овластен сметководител или ревизор кои ќе ја потврдат фактичката финансиска способност на барателот на дозвола.

(3) Формата и содржината на образецот на дозволата, начинот на издавање на дозволата, формата и содржината на образецот на барањето, формата, содржината и начинот на водење на Регистарот од членот 15 став (3) на овој закон ги пропишува министерот кој раководи со органот на државната управа надлежен за вршење на работите од областа на железничкиот сообраќај и железничката инфраструктура.

Важност на дозвола

Член 17

(1) Дозволата е важечка додека превозникот ги исполнува условите утврдени во членот 16 став (1) од овој закон.

(2) Агенцијата врши контрола на превозникот дали ги исполнува условите од членот 16 став (1) на овој закон и тоа најмалку на секои пет години од денот на издавањето на дозволата.

(3) По исклучок од ставот (2) на овој член Агенцијата може во секое време, доколку се посомнева дека превозникот не ги исполнува условите од членот 16 став (1) на овој закон, да провери дали превозникот ги исполнува условите за нејзиното поседување.

(4) Доколку Агенцијата утврди дека превозникот не ги исполнува условите пропишани со членот 16 став (1) на овој закон му ја одзема дозволата, освен за неисполнување на условот од членот 16 став (1) точка 5 на овој закон.

(5) Во случај на сомнение дека превозникот, кој има дозвола од надлежен орган или тело на друга држава, не ги исполнува условите за вршење на дејноста за која ја добил дозволата, Агенцијата веднаш ќе го извести надлежниот орган или тело на другата држава кој ја издал дозволата.

(6) Во случај кога Агенцијата ќе утврди дека не е исполнет условот од членот 16 став (1) точка 5 на овој закон, може на превозникот да му дозволи да продолжи да врши превоз, под услов да не е загрознена сигурноста, додека превозникот не се реорганизира најмногу за период од шест месеци од денот кога е утврдено дека превозникот не го исполнува тој услов. Доколку превозникот во рокот од шест месеци не го исполни овој услов, Агенцијата му ја одзема дозволата.

(7) Ако превозникот не почнал со вршење на дејноста во рок од шест месеци по добивањето на дозволата, или ако прекинал со вршење на дејноста за период подолг од шест месеци, Агенцијата му ја одзема дозволата.

(8) На писмено барање на превозникот, Агенцијата може да одобри прекин на вршење на дејноста за период не подолг од шест месеци, ако тоа е неопходно поради околностите и спецификите на превозот кој го извршува превозникот.

(9) Во случај на статусни измени на превозникот, истиот во рок од седум дена поднесува барање до Агенцијата за издавање на нова дозвола.

(10) Кога превозникот има намера значително да ги промени или прошири своите дејности, поднесува барање до Агенцијата за издавање на нова дозвола.

(11) На превозник за кој е поведена стечајна постапка или постапка за ликвидација, Агенцијата нема да му дозволи да врши превоз согласно со издадената дозвола, доколу утврди дека нема реални можности и докази за

финансиско консолидирање во разумен временски рок.

(12) Агенцијата донесува одлука по поднесеното барање за издавање на дозвола на превозник што е можно во пократок рок, но не повеќе од еден месец по доставувањето на сите релевантни податоци. Одлуката му се доставува на превозникот, а доколку барањето се одбива, Агенцијата ги наведува причините за истото.

(13) Против одлуката донесена од Агенцијата може да се поднесе тужба до Управниот суд на Република Македонија во рок од 30 дена од денот на приемот на одлуката.

Член 18

(1) На територијата на Република Македонија се признаваат дозволите издадени на превозници од надлежни органи на други држави во согласност со законодавството на Европската унија.

(2) Превозниците се должни да ги почитуваат договорите кои се во сила во меѓународниот железнички превоз кога вршат превоз во друга земја, како и да ги почитуваат соодветните царински и даночни прописи кои се во сила во земјите каде што вршат железнички превоз.

2. Сертификат за сигурност за вршење на јавен железнички превоз

Член 19

(1) Превозник за да има пристап до железничка инфраструктура, покрај дозволата за вршење на јавен железнички превоз, мора да има сертификат за сигурност за вршење на јавен железнички превоз (во натамошниот текст: сертификат за сигурност), согласно со овој закон. Сертификатот за сигурност може да важи за целата железничка мрежа на Република Македонија или само за одреден нејзин дел.

(2) Со сертификатот за сигурност се обезбедува дека превозникот има утврдено свој систем за сигурносно управување и дека ги исполнува барањата утврдени во техничките спецификации за интероперабилност и во националните сигурносни правила за да ги контролира ризиците и сигурно да работи на мрежата.

(3) Сертификатот за сигурност на писмено барање на превозник пополнето согласно со упатство за пополнување на барањето го издава Управата за сигурност во железничкиот систем (во натамошниот текст: Управата). За издадените сертификати Управата води Регистар за издадени сертификати за сигурност (во натамошниот текст: Регистар на сертификати за сигурност).

(4) Сертификатот за сигурност се состои од:

- дел А - со кој се потврдува прифаќањето на системот за сигурносно управување на превозникот, пропишан согласно со закон и

- дел Б - со кој се потврдува прифаќањето на националните прописи за исполнување на специфичните услови потребни за сигурносно возење на соодветната мрежа. Условите може да вклучат примена на технички спецификации за интероперабилност, национални сигурносни правила, вклучувајќи ги и правилата за функционирање на мрежата, прифаќање на сертификати за персоналот и потврда за пуштање во употреба на железничко возило што го користи превозникот.

(5) Управата на превозникот ќе му издаде сертификат за сигурност за соодветна утврдена мрежа по доставување на следнава документација за:

- примена на техничките спецификации за целосна интероперабилност или за дел или делови за интероперабилност и каде што е релевантно, за националните сигурносни правила и други правила што се применуваат во работењето, за персоналот, за железничките возила и дека работењето е во согласност со системот за сигурносно управување,

- различните категории на персоналот кој е вработен на неопределено или определено време, како и евиденција на персоналот за тоа дека ги познава условите од техничките спецификации за интероперабилност или националните правила што се однесуваат на сигурноста, а за кои поседуваат уредни сертификати и

- различните видови железнички возила што ги користи во превозот дека ги исполнуваат условите од техничките спецификации за интероперабилност или националните правила што се однесуваат на сигурност во железничкиот сообраќај, а за кои поседува потврди.

(6) На превозник кој ги исполнува условите од ставот (5) на овој член Управата му издава сертификат за сигурност согласно со ставот (4) од овој член.

(7) Во сертификатот за сигурност издаден согласно со ставот (4) од овој член мора да се наведат видот и обемот на извршување на железничките операции. Делот од сертификатот за сигурност издаден согласно со ставот (4) алинеја 1 на овој член е за истоветни железнички транспортни операции.

(8) На територијата на Република Македонија се признава делот од сертификатот издаден на превозник согласно со ставот (4) алинеја 1 од овој член од надлежен орган на друга држава во согласност со законодавството на Европската унија.

(9) Управата на странски превозник кој планира да работи дополнителни услуги за превоз на територијата на Република Македонија му издава сертификат за сигурност согласно со ставот (4) алинеја 2 од овој член.

(10) Сертификатот за сигурност се издава за период од пет години со можност за обновување со поднесување на барање од страна на превозник во рок од 30 дена пред истекот на рокот за кој е издаден. Податоците во сертификатот за сигурност треба да се ажурираат целосно или делумно секогаш кога видот или обемот на работењето се значително изменети.

(11) Превозник кој има сертификат за сигурност веднаш ја известува Управата за сите значајни измени во условите на соодветниот дел од сертификатот за сигурност. Превозникот ја известува Управата секогаш кога се користат услуги на нови категории персонал или нови видови на железнички возила.

(12) Управата може да побара да се ревидира соодветниот дел од сертификатот за сигурност, доколку настанат суштински измени во прописите за сигурност во железничкиот систем.

(13) Ако Управата констатира дека превозник кој има сертификат за сигурност веќе не ги исполнува условите од сертификатот за сигурност што го има издадено, го одзема сертификатот за сигурност дел А и/или сертификатот за сигурност дел Б, образложувајќи ги причините за својата одлука. Управата која го има одземено делот Б од сертификат за сигурност издаден во согласност со ставот (9) на овој член, веднаш го известува органот за сигурност што го издал сертификатот за сигурност за својата одлука.

(14) Управата го одзема сертификатот за сигурност доколку е очигледно дека превозникот кој има сертификат за сигурност не го употребил согласно со намената во годината по издавањето.

(15) Управата во рок од еден месец ја известува Европската агенција за железница за издадени, обновени, изменети или одземени сертификати за сигурност од ставот (4) алинеја 1 на овој член, при што го наведува името и адресата на превозникот, датумот на издавање, опсегот на работа и важноста на сертификатот за сигурност и, во случај на одземање, ги наведува причините за одземањето.

(16) Формата и содржината на барањето и упатството за пополнување на барањето за издавање на сертификат за сигурност, формата и содржината на образецот на сертификатот за сигурност, како и формата и содржината на Регистарот од ставот (3) на овој член ги пропишува министерот кој раководи со органот на државната управа надлежен за вршење на работите од областа на

железничкиот сообраќај и железничката инфраструктура.

Член 20

Правните лица кои вршат превоз за сопствени потреби треба да имаат сертификат за сигурност издаден под услови и на начин утврдени во членот 19 од овој закон.

3. Дозвола за управување со железничка инфраструктура

Член 21

(1) За управување со железничката инфраструктура, управителот на инфраструктура, мора да има дозвола за управување со железничка инфраструктура и одобрение за сигурност за управување со железничката инфраструктура.

(2) Дозволата за управување со железничка инфраструктура (во натамошниот текст: дозвола за управување) на писмено барање на јавно или приватно, домашно или странско правно лице ја издава Агенцијата. За издадените дозволи за управување Агенцијата води Регистар за издадени дозволи за управување со железничка инфраструктура.

(3) За добивање на дозвола за управување, управителот на инфраструктура мора да ги исполнува следниве услови:

1) седиштето на правното лице мора да е на територијата на Република Македонија;

2) да е регистрирано за вршење на дејноста од членот 6 став (1) на овој закон;

3) да не е во тек стечајна постапка;

4) одговорното лице или член на органот на управување на правното лице во моментот на добивање на дозволата не е правосилно осудено за кривично дело во јавните финансии, платниот промет и стопанството, кривично дело против општата сигурност на луѓето и имотот, кривични дела против работните односи, избегнување на царински надзор и не плаќање на царина или да не му е изречена прекршочна санкција забрана за вршење на дејност во траење од една или повеќе години;

5) финансиски да е способен, односно своите сегашни и идни обврски, под нормални услови на работење да може да ги исполнува во период од 12 месеци и

6) да е осигуран во осигурително друштво и да приложи писмен доказ за способност за надоместување на евентуална штета настаната по однос на одговорноста во вршење на неговата дејност во согласност со закон и други прописи, како и меѓународни договори кои ја обврзуваат Република Македонија.

(4) Агенцијата донесува одлука по поднесеното барање на правното лице од ставот (2) на овој член што е можно во пократок рок, но не повеќе од еден месец по доставувањето на сите релевантни податоци. Одлуката му се доставува на правното лице од ставот (2) на овој член, а доколку барањето се одбива, Агенцијата ги наведува причините за истото.

(5) Против одлуката донесена од Агенцијата може да се поднесе тужба до Управниот суд на Република Македонија во рок од 30 дена од денот на приемот на одлуката.

(6) Формата и содржината на образецот на барањето за добивање на дозвола за управување, формата и содржината на образецот на дозволата за управување, како и формата и содржината на Регистарот од ставот (2) на овој член ги пропишува министерот кој раководи со органот на државната управа надлежен за вршење на работите од областа на железничкиот сообраќај и железничката инфраструктура.

4. Одобрение за сигурност за управување со железничка инфраструктура

Член 22

(1) Управител на инфраструктура за да може да управува со железничка инфраструктура, покрај дозволата од членот 21 на овој закон, мора да има и одобрение за сигурност. Одобрението за сигурност на писмено барање пополнето согласно со упатство за пополнување на барањето го издава Управата. Управата води Регистар за издадени одобренија за сигурност за управување со железничката инфраструктура.

(2) Одобрението од ставот (1) на овој член се состои од:

- прифаќање на системот за сигурносно управување на управителот на инфраструктура согласно со закон и
- прифаќање на прописите на управителот на инфраструктура за исполнување на сигурносните специфични услови потребни за проектирање, одржување и работење на железничката инфраструктура вклучувајќи ги и, таму каде што е соодветно, одржувањето и регулирањето со системот за сообраќајна контрола и сигнализација.

(3) Одобрението од ставот (1) на овој член се издава за период од пет години со можност за обновување со поднесување на барање од страна на управителот на инфраструктура во рок од 30 дена пред истекот на рокот за кој е издадено. Податоците во истото се ажурираат, целосно или делумно, при суштински измени на инфраструктурата, сигнализацијата или на енергетското напојување или на принципите на работењето или одржувањето. Управителот на инфраструктура кој го има одобрението од ставот (1) на овој член веднаш ја известува Управата за сите такви измени.

(4) Управата може да побара одобрението од ставот (1) на овој член да се ревидира доколку се направени измени во прописите за сигурност во железничкиот систем.

(5) Ако Управата констатира дека управителот на инфраструктура не се придржува на одобрението од ставот (1) на овој член го одзема одобрението, образложувајќи ги причините за тоа.

(6) Управата во рок од еден месец ја известува Европската агенција за железница за одобренијата за сигурност што се издадени, обновени, изменети или одземени, при што го наведува името и адресата на управителот на инфраструктура, датумот на издавање, опсегот на работа и важноста на одобрението за сигурност, а во случај на одземање ги наведува причините за тоа.

(7) Формата и содржината на барањето и упатството за пополнување на барањето за издавање на одобрението за сигурност за управување со железничка инфраструктура, формата и содржината на образецот на одобрението за сигурност за управување со железничка инфраструктура, како и формата и содржината на Регистарот на одобрувања за сигурност од ставот (1) на овој член ги пропишува министерот кој раководи со органот на државната управа надлежен за вршење на работите од областа на железничкиот сообраќај и железничката инфраструктура.

5. Потребни барања поврзани со издавање на сертификат за сигурност за вршење на јавен железнички превози одобренија за сигурност за управување со железничка инфраструктура

Член 23

(1) По поднесените барања за издавање на сертификат за сигурност или одобрение за сигурност, Управата одлучува без одлагање и во рок не подолг од четири месеци по доставените потребни информации и дополнително побараните информации. Доколку од подносителот на барањето се бара да достави

дополнителни информации, тие информации е должен да ги достави веднаш.

(2) За да се овозможи регистрирање на нови превозници, како и превозници од други земји да поднесат барања за добивање на сертификат за сигурност, Управата дава детални упатства за тоа како да се добие сертификат за сигурност во кои се наведени сите потребни услови согласно со членот 19 став (5) од овој закон и на подносителот на барањето му ги става на располагање јавно сите релевантни документи потребни за издавање на сертификатот за сигурност.

(3) Посебни упатства им се даваат на превозниците кои поднесуваат барање за сертификат за сигурност за услуги на одреден ограничен дел од железничката инфраструктура, посебно наведувајќи ги правилата што важат за тој конкретен дел.

(4) Упатствата за поднесување барање во кои се опишани и објаснети условите за издавање на сертификатите за сигурност и во кои се наведени документите што треба да се достават се ставаат на располагање бесплатно на подносителите на барање. Странски превозник барањето за издавање на сертификат за сигурност покрај на македонски јазик го поднесува и на англиски јазик до Управата.

VI. ЖЕЛЕЗНИЧКА ИНФРАСТРУКТУРА

Член 24

(1) Железничката инфраструктура ги опфаќа железничките пруги со горен и долен строј, железничките станици, колосоци и ранжирни станици, објектите, постројките и уредите на пругите, системи за електрификација, сигнално-сигурносни системи, телекомуникациски и информативни системи во железничкиот сообраќај, зградите, депоата и другите градежни објекти на железничките станици кои се во функција на организирање, регулирање на железничкиот сообраќај и одржување на инфраструктурата, земјиштето кое функционално припаѓа на и под пругата и објектите во железничкиот пружен појас, како и воздушниот простор над пругата во висина од 12 м, односно 14 м над горниот раб на шината кај далноводи со напон преку 220 KV.

(2) Составните делови на железничката инфраструктура од ставот (1) на овој член подетално ги пропишува министерот кој раководи со органот на државната управа надлежен за вршење на работите од областа на железничкиот сообраќај и железничката инфраструктура.

1. Должности и права на управителот на железничка инфраструктура

Член 25

(1) Управителот на инфраструктура е должен да обезбеди постојан, непрекинат и квалитетен пристап на железничката инфраструктура и другите средства за работа во железничкиот сообраќај, како и организирање и регулирање на сигурен железнички сообраќај.

(2) Управителот на инфраструктура, при вршење на дејноста е должен да се грижи за заштита на животната средина и природата во согласност со закон.

(3) Управителот на инфраструктура е одговорен за штетата направена на корисниците на превозот, железнички превозници и на другите правни и физички лица заради неизвршување на обврските, според прописите за надоместок на штета.

(4) Поради нерентабилност на дел од железничката инфраструктура управителот на инфраструктурата, може да предложи прекин на пристапот до железничката инфраструктура или на дел од железничката инфраструктура до министерот кој раководи со органот на државната управа надлежен за вршење на работите од

областа на железничкиот сообраќај и железничката инфраструктура.

(5) Согласност за прекилот на пристапот од ставот (4) на овој член дава Владата на Република Македонија на образложен предлог од министерот кој раководи со органот на државната управа надлежен за вршење на работите од областа на железничкиот сообраќај и железничката инфраструктура.

(6) Управителот на инфраструктура е должен да ги извести превозниците за прекин на пристапот од ставот (4) на овој член најдоцна шест месеци пред датумот предвиден за прекин на превозот.

2. Планирање, изградба, реконструкција, ремонт, одржување и заштита на железничка инфраструктура

Член 26

(1) Изградбата, реконструкцијата, ремонтот и одржувањето на постојаната или нова железничка инфраструктура се утврдуваат со национална програма за железничка инфраструктура која се донесува за период од три години (во натамошниот текст: национална програма).

(2) Националната програма од ставот (1) на овој член ја донесува Собранието на Република Македонија на предлог на Владата на Република Македонија по донесување на фискалната стратегија на Република Македонија.

(3) Со националната програма се утврдуваат динамиката на реализација, како и висината и изворите на финансиските средства за изградба, реконструкција, ремонт и одржување на железничката инфраструктура.

(4) Врз основа на националната програма управителот на инфраструктура изготвува годишна програма за финансирање на железничката инфраструктура која мора да биде временски усогласена со роковите за изработка и донесување на Буџетот на Република Македонија. На утврдувањето на висината на буџетското финансирање на годишната програма, соодветно се применуваат прописите кои се однесуваат на изготвувањето на годишниот буџет на Република Македонија.

(5) Годишната програма од ставот (4) на овој член на предлог на управителот на инфраструктура ја донесува Владата на Република Македонија.

(6) За реализација на годишната програма од ставот (4) на овој член управителот на инфраструктура, преку органот на државната управа надлежен за вршење на работите од областа на железничкиот сообраќај и железничката инфраструктура, доставува извештај до Владата на Република Македонија во првиот квартал од наредната година.

Член 27

(1) Под изградба на железничката инфраструктура, во смисла на овој закон, се смета изградба на нова железничка пруга на нова траса, како и изградба на електрокомуникациски, сигнално-сигурносни, електровлечни, електроенергетски и други постројки и уреди, згради и објекти на нова пруга и на постојните пруги.

(2) Одредбите од овој закон со кои се уредува изградбата на железничката инфраструктура се применуваат и на реконструкцијата на железничката инфраструктура.

(3) Железничката инфраструктура се проектира, гради, реконструира, ремонттира, опремува и одржува така што да одговара на својата намена, потребите за сигурноста на сообраќајот и заштитата на животната средина и природата, во согласност со овој закон и другите прописи, како и утврдената превозна и пропусна моќ на железничката пруга, брзината на возовите, осното оптоварување и масата на товарните возила по должен метар.

(4) Железничките пруги што служат за меѓународен железнички сообраќај мора да ги исполнуваат условите утврдени со меѓународните договори кои ја обврзуваат Република Македонија.

Член 28

(1) Железничката инфраструктура се проектира и гради врз основа на условите утврдени со овој закон, поблиските прописи донесени врз основа на овој закон, како и нормативите и стандардите кои се однесуваат на железничката инфраструктура.

(2) Нормативите и стандардите од ставот (1) на овој член за секој составен дел на железничката инфраструктура утврдена во членот 24 од овој закон ги пропишува министерот кој раководи со органот на државната управа надлежен за вршење на работите од областа на железничкиот сообраќај и железничката инфраструктура.

3. Железничка пруга

Член 29

(1) Железничката пруга ја сочинуваат горниот и долниот строј на пругата со објектите на пругата (мостови, тунели, пропусти, потпорни сидови и друго), опремата на пругата, пружниот појас на пругата и воздушниот простор над пругата.

(2) Железничките пруги, според намената и обемот на сообраќајот, стопанското значење или значењето што го имаат за внатрешниот и меѓународниот сообраќај, се делат на главни железнички пруги и други железнички пруги.

(3) Владата на Република Македонија на предлог на министерот кој раководи со органот на државната управа надлежен за вршење на работите од областа на железничкиот сообраќај и железничката инфраструктура ја утврдува мрежата на главни железнички пруги и другите железнички пруги, нивната класификација, како и ознаките.

(4) Управителот на инфраструктура, превозникот и правните лица кои вршат превоз за сопствени потреби се должни за железничките пруги и постројките, објектите и уредите на пругата да водат евиденција и други технички податоци што се од значење за сигурноста на железничкиот сообраќај.

(5) Начинот на водење на евиденцијата од ставот (4) на овој член го пропишува министерот кој раководи со органот на државната управа надлежен за вршење на работите од областа на железничкиот сообраќај и железничката инфраструктура.

Член 30

(1) Железничка пруга се проектира, гради, реконструира, се врши ремонт и се одржува, согласно со општи и посебни технички барања за изградба, реконструкција, ремонт и одржување на железничка пруга.

(2) Општите технички барања за сигурно одвивање на железничкиот сообраќај кои треба да ги исполнуваат железничките пруги ги пропишува министерот кој раководи со органот на државната управа надлежен за вршење на работите од областа на железничкиот сообраќај и железничката инфраструктура.

(3) Посебните технички барања од ставот (1) на овој член кои треба да ги исполнуваат пругите ги пропишува управителот на инфраструктура.

Член 31

(1) При изградба или реконструкција на железничка пруга, инвеститорот е должен на свој трошок да ги измести инсталациите (цевководи, водоводи, електрични телефонски и телеграфски воздушни линии, подземни кабли и други слични инсталации и уреди), односно да ги прилагоди кон настанатите промени.

(2) Инвеститорот е должен во рок од 60 дена пред денот на започнување на работите да ги извести имателите на инсталации.

(3) Инвеститорот е должен да му овозможи на имателот на инсталации увид во документацијата потребна за изместување на инсталациите.

Член 32

(1) По целосна или делумна изградба или реконструкција на железничките пруги и постројките, објектите и уредите на пругата во целост и во фаза во која можат да се вклучат во сообраќај се врши технички преглед со кој се утврдува дали ги исполнуваат пропишаните услови, техничките нормативи и другите услови што мора да ги исполнуваат во поглед на техничко-технолошкото единство во железничкиот сообраќај.

(2) Техничкиот преглед од ставот (1) на овој член се врши на начин пропишан со Законот за градење.

(3) Железничките пруги и постројки, објектите и уредите на пругите можат да се предадат во употреба врз основа на одобрение за употреба издадено од министерот кој раководи со органот на државната управа надлежен за вршење на работите од областа на железничкиот сообраќај и железничката инфраструктура.

Член 33

(1) Изведување на работите на ремонт на железничка пруга се врши врз основа на техничка документација при што треба да се обезбеди ремонт на железничка пруга најмалку на ниво на стандарди и нормативи со кои истата е проектирана и што подразбира комплетна замена на горниот строј на пругата (шини, колосечен прибор, прагови, свртници, решетаче и дополна на засторот), санација на долниот строј и елементи на долниот строј на постојните железнички пруги согласно со овој и друг закон.

(2) Согласно на техничката документација за изведување на ремонт на железничката пруга дава правно лице со лиценца за ревизија на проектна документација согласно со Законот за градење.

(3) Начинот и динамиката на ремонтот на железничка пруга ги определува управителот на инфраструктура.

(4) Техничкиот преглед на изведените работи при ремонт на железничка пруга го врши органот на државната управа надлежен за вршење на работите од областа на железничкиот сообраќај и железничката инфраструктура.

(5) Изведените работи на ремонтот на железничка пруга можат да се предадат во употреба само врз основа на одобрение издадено од министерот кој раководи со органот на државната управа надлежен за вршење на работите од областа на железничкиот сообраќај и железничката инфраструктура.

Член 34

Меѓусебното вкрстување на железничките пруги и вкрстосувањето на железничката пруга со друг вид на пруга (пруга на индустриска железница, индустриски колосек, трамвајска пруга и слично), по правило треба да биде на различни нивоа, освен ако со одвојувањето на нивото се покаже како неекономично и ако со тоа не се нарушува сигурноста на железничкиот сообраќај.

Член 35

Ако до вкрстување на железничка пруга и јавен пат, односно некатегоризиран пат, дојде поради изградба на нова железничка пруга или по барање на општината, односно градот Скопје или друго правно лице, трошоците за изградба за надвозници, подвозници, односно патен премин, трошоците за поставување на уредите и направите и другите трошоци за обезбедување на сигурен и непречен сообраќај на патниот премин ги сноси инвеститорот на новиот објект.

Член 36

(1) Ако дел од железничката пруга треба да се измести заради градење на друг

објект (јавен пат, аеродром, хидроакумулација, енергетски објекти, рудник и слично), делот на железничката пруга кој се изместува мора да биде изграден со елементи кои одговараат на таа категорија на железничка пруга без оглед на стварната состојба во која се наоѓала во моментот на изместување.

(2) Трошоците за изместувањето на делот од железничката пруга од ставот (1) на овој член ги сноси инвеститорот на објектот заради чија изградба се врши изместување на железничката пруга.

Член 37

(1) Друга железничка пруга се приклучува на железничка пруга само во станица, а по исклучок и на отворена пруга под услов да се спроведат мерките за сигурност на сообраќајот утврдени со овој и друг закон.

(2) Ако железничката пруга се приклучува на отворена главна пруга, одвојната свртница мора да биде изведена со заштитен колосек и обезбедена со сигнали и со претсигнали. Сигналите мора да бидат зависни од положбата на свртницата која се контролира од соседното поседнато службено место на железничката пруга или од централно место за регулирање на сообраќајот.

(3) Одвојната свртница од ставот (2) на овој член мора да биде поседната од страна на железнички работник, ако нејзината положба не се контролира од соседното поседнато службено место на железничката пруга или од централно место за регулирање на сообраќајот.

Член 38

Заеднички мост за железничка пруга и јавен пат може да се гради на исти столбови или со заедничка конструкција под услов железничката пруга и коловозот на патот да се одвоени со сигурносна ограда.

Член 39

(1) Пат не може да се гради во железнички пружен појас (во натамошниот текст: пружен појас).

(2) Во пружниот појас може да се градат само железнички објекти и постројки.

(3) Растојанието меѓу железничката пруга и патот не смее да биде помало од осум метри од оската на најблискиот колосек до најблиската точка на горниот строј на патот.

(4) По исклучок од ставот (3) на овој член, на ридски и тешки терени, во клисури и на други слични конфигурации на терен и во населени места, растојанието меѓу железничката пруга и патот кој нема својство на автопат може да биде помало од 8 метри, под услов да не се допираат слободните профили и меѓу нив да можат да се постават сигнално-сигурносни уреди, електрокомуникациски уреди, стабилни постројки на електровлеча и други уреди неопходни за сигурно одвивање на сообраќајот и нивелетата на железничката пруга да биде 1 метар над нивелетата на патот.

(5) Ако постојниот пат не ги исполнува условите од ставот (4) на овој член на патот мора да се постават сигурносни огради во согласност со закон.

(6) Сигурносната ограда од ставот (5) на овој член ја поставува и одржува правно лице овластено за одржување и заштита на патиштата.

Член 40

(1) Во пружниот појас не можат да се садат дрвја, да се градат згради и други објекти освен објекти што му служат на управителот на инфраструктура.

(2) По исклучок од ставот (1) на овој член со согласност на управителот на инфраструктура можат да се градат објекти и постројки на други правни лица што служат за товаране и истоваране на стока за превоз во железничкиот сообраќај, на начин определен од управителот на инфраструктура.

Член 41

Во пружниот појас можат да се поставуваат цевководи, електрични и други воздушни водови и подземни кабли и други слични инсталации, само со согласност на управителот на инфраструктура, како и да се вкрстуваат со железничка пруга или да се изведуваат паралелно со пругата, ако со нивното поставување и работење не се загрозува сигурноста и безбедноста при извршување на железничкиот сообраќај.

Член 42

(1) Правните лица кои градат или реконструираат железнички пруги и постројки, во проектите за градба или реконструкција на железничките пруги и постројки се должни да предвидат решенија за сигурно одвивање на железничкиот сообраќај.

(2) Правните лица кои вршат одржување, односно ремонт на железничките пруги се должни тоа да го вршат на начин што овозможува сигурен железнички сообраќај.

(3) Правните лица се должни по завршувањето на работите од ставовите (1) и (2) на овој член да ги отстранат од пругата и пружниот појас остатоците од материјалот, средствата за работа, знаците за предупредување и другите предмети заради одвивање на сигурен железнички сообраќај.

(4) При одржување и реконструкција на железничките пруги, посебно внимание мора да му се посвети на отстранувањето на недостатоците на железничката пруга поради кои на определени места доаѓа или може да дојде до сериозна несреќа, несреќа или инцидент.

(5) Начинот и техничките елементи за извршување на сигурен железнички сообраќај, при реконструкција, ремонт и одржување на железничките пруги ги пропишува управителот на инфраструктура.

4. Атестирање на постројки, уреди и опрема

Член 43

(1) Постројките, уредите и опремата што се вградуваат во новоизградените или реконструирани железнички пруги и што претставуваат нивен составен дел подлежат на задолжително атестирање во поглед на пропишаните карактеристики во согласност со прописите за атестирање на тие постројки, уреди или опрема.

(2) Постројките, уредите и опремата што претставуваат составен дел на железничките пруги можат да се вградат во железничките пруги и да се вклучат во сообраќај само ако поседуваат документ за сообразност.

5. Системи за врски

Член 44

(1) Системите за врски на железничката инфраструктура мора да се градат и одржуваат така што да претставуваат единствена техничко-технолошка целина во поглед на функционирањето и користењето и да ги задоволуваат потребите за сигурно одвивање на железничкиот сообраќај.

(2) При изградба на нови железнички пруги и/или при реконструкција на постојните железнички пруги електронската комуникациска мрежа, односно електронската комуникациска инфраструктура со придружните средства се изведува согласно со закон.

(3) Комуникацијата меѓу работниците кои непосредно го регулираат железничкиот сообраќај, а која се остварува преку електронската комуникациска мрежа, односно електронската комуникациска инфраструктура со придружните средства мора да се снима.

(4) Поблиските технички услови за одржување и користење на системите за врски зависно од значењето и категоријата на железничките пруги го пропишува управителот на инфраструктура.

(5) Начинот на користење на електрокомуникациските врски од ставот (2) на овој член поблиску ги пропишува управителот на инфраструктура.

6. Систем за сигнализација и сигнални ознаки

Член 45

(1) Во вршењето на железничкиот сообраќај се применуваат сообраќајни железнички сигнали и сигнални ознаки, кои мораат да бидат такви што со нивна помош железничките работници можат брзо и сигурно меѓусебно да се известуваат и разбираат за сообраќајот на возовите, при маневрирањето, за дозвола или забрана на возењето преку определени места, за состојбата на железничката пруга, за ограничување на брзината на возовите и слично.

(2) Со сигнални знаци се даваат сообраќајни железнички сигнали.

(3) Со сигнални ознаки се означуваат места на пругата, особено важни за сигурно извршување на железничкиот сообраќај.

Член 46

(1) Системот на сигнализација и сигналните ознаки мора да одговара на организацијата и процесот на работата во вршење на железничкиот сообраќај и да ги исполнува барањата за сигурност на сообраќајот.

(2) Значењето на сигналните знаци и сигналните ознаки мора да биде единствено на целата територија на Република Македонија.

(3) Сигналните знаци и сигналните ознаки на железничката пруга и возот, видот, значењето, формата, бојата и најмалата далечина на видливоста на сигналните знаци и ознаки, како и местата на нивното вградување, односно поставување и начинот на нивната употреба ги пропишува министерот кој раководи со органот на државната управа надлежен за вршење на работите од областа на железничкиот сообраќај и железничката инфраструктура.

Член 47

Со сигнални знаци и сигнални ознаки мора да се означат и опасностите од привремен карактер, особено оние што настануваат при ненадејно оштетување на железничката инфраструктура и привремени ограничувања и забрани во железничкиот сообраќај. Тие сообраќајни сигнали и сигнални ознаки мора да се отстранат штом ќе престанат причините поради кои биле поставени.

Член 48

(1) Железничките пруги мора да се опремаат со пропишани сигнални знаци и сигнални ознаки.

(2) Сигналните знаци и сигналните ознаки мора да бидат осветлени со сопствен извор на светлина или да бидат превлечени со рефлектирачка материја за да можат железничките работници и другите лица на кои се однесуваат навремено и лесно да ги уочат дење, ноќе и при намалена видливост.

(3) Железничките работници, превозникот и другите лица со пропишаните сигнални знаци и сигнални ознаки се предупредуваат за опасност која им се заканува, им се става на знаење ограничувањето, забраните и предупредувањата кон кои мора да се придржуваат и им се даваат неопходни известувања за сигурно одвивање на железничкиот сообраќај и за нивна лична сигурност.

(4) Железничкиот сообраќај мора да се извршува во согласност со пропишаните сигнални знаци и сигнални ознаки.

(5) Оштетените и дотраените сигнални знаци и сигнални ознаки мора да бидат

веднаш отстранети и заменети, а во случај на изменети услови во сообраќајот на пругата и дополнети од страна на управителот на инфраструктура.

Член 49

(1) Челната страна на возот ноќе мора да биде означена со соодветни сигнали, а крајната страна на возот мора да биде означена со соодветни сигнали и дење и ноќе. Ноќе, а во случај на намалена видливост и дење, соодветните сигнали на возот мора да даваат светлост во соодветна боја и јачина.

(2) На железничките пруги можат да сообраќаат возови опремени со сигнали поставени на крајот на возот кои се превлечени со рефлектирачка материја така што да рефлектираат светлост со соодветна боја и јачина.

7. Електрифицирани пруги

Член 50

(1) Електрификацијата на железничките пруги се врши со примена на монофазниот систем од 25 KV, 50 Hz.

(2) Контактниот проводник на монофазниот систем (25 KV, 50 Hz) на патниот премин во ниво мора да биде поставен на височина од најмалку 5,5 метри сметајќи од горниот раб на шината, со тоа што од двете страни на патниот премин да се постават заштитни порти на растојание од најмалку 8 метри од најблиската шина, мерено по оската на патот и на висина од 4,5 метри над коловозот на патот.

(3) На пропишаната оддалеченост од заштитните порти од едната и од другата страна на патниот премин мораат да се постават соодветни знаци за забрана на сообраќајот на патните возила чијашто вкупна висина, заедно со товарот на нив, ја надминува со закон пропишаната најголема дозволена висина со назнака на висината на заштитната порта заради сигурно одвивање на патниот сообраќај преку патниот премин.

(4) Заштитните порти од ставот (2) на овој член ги поставува и одржува управителот на инфраструктура.

(5) Сообраќајните знаци за забрана на сообраќајот на патните возила од ставот (3) на овој член ги поставува и одржува правно лице овластено за одржување и заштита на патиштата.

Член 51

(1) На пругите на кои контактната мрежа е под напон каде што постои опасност по животот на луѓето, мораат да се спроведат соодветни заштитни мерки.

(2) На сите постројки и уреди што се наоѓаат во непосредна близина на контактната мрежа мора да се спроведат соодветни мерки за заштита од електрични влијанија.

(3) Поблиските технички критериуми за спроведување соодветни заштитни мерки од ставовите (1) и (2) на овој член ги пропишува министерот кој раководи со органот на државната управа надлежен за вршење на работите од областа на железничкиот сообраќај и железничката инфраструктура.

(4) Соодветните заштитни мерки од ставовите (1) и (2) на овој член ги спроведува управителот на инфраструктура.

8. Одржување

Член 52

(1) Железничката инфраструктура мора да се одржува (тековно и инвестиционо) во состојба што обезбедува сигурен железнички сообраќај.

(2) Работите на одржување од ставот (1) на овој член ги врши управителот на

инфраструктура.

(3) Начинот на одржување на железничката инфраструктура за секој составен дел на железничката инфраструктура го пропишува министерот кој раководи со органот на државната управа надлежен за вршење на работите од областа на железничкиот сообраќај и железничката инфраструктура.

Член 53

(1) На местата на вкрстување на железничка пруга со државен, односно општински пат, во ниво на одржувањето на колосекот, другите постројки и уреди што и служат на железничката пруга, коловозот на патот на растојание од 3 метри од осовината на колосекот од двете страна на патниот премин, сообраќајната сигнализација на железничката пруга и патот, поставувањето и одржувањето на опремата и уредите што им служат на патот и на железничката пруга, како и обезбедување на прегледноста на патниот премин го врши управителот на инфраструктура.

(2) Одржувањето на другите делови и обезбедување на прегледност од патот на растојание поголемо од 3 метри од осовината на колосекот од двете страни на патниот премин и сигнализацијата на патот ги поставува и одржува правното лице кое управува со патот на начин кој овозможува сигурен и непречен железнички сообраќај.

(3) Трошоците за одржување на пругата и патот, постројките и уредите што им служат на пругата и патот подеднакво ги сносат управителот на инфраструктура и правното лице на кое му е доверено извршувањето на работите на одржување на патиштата, а за општинските патишта и улици општината, односно градот Скопје.

Член 54

(1) Ако правно лице користи исклучително или претежно некатегоризиран пат, трошоците за одржување на коловозот и обезбедување на сигурен и непречен сообраќај на патниот премин се на товар на правното лице.

(2) Ако индустриски колосек или индустриска пруга се вкрстува со улица во населено место, трошоците за одржување на коловозот и обезбедување на сигурен и непречен сообраќај се на товар на сопственикот на индустрискиот колосек или индустриската пруга.

Член 55

(1) Ако патниот премин се заменува со надвозник, односно подвозник или се укинува заради пренасочување на патниот сообраќај, трошоците за извршената измена на железничката пруга и патот, ако поинаку не е договорено, се на товар на:

- управителот на инфраструктура ако таа промена е условена претежно за потребите на железничкиот сообраќај,
- правното лице кое управува со патот ако таа промена е претежно условена за потребите на патниот сообраќај и
- правното лице кое исклучително го користи патот.

(2) Во случаи на сите други промени, во врска со вкрстувањето, вклучувајќи го прилагодувањето и подобрувањето на сигурноста, трошоците за измена на железничката пруга и патот се на товар на управителот на инфраструктура, односно правното лице кое управува со патот подеднакво, на потребите на железничкиот и патниот сообраќај кои ги условиле тие промени, доколку поинаку не е договорено.

9. Заштита на железничката инфраструктура

Член 56

(1) Работите на заштитата на железничките пруги, објектите, уредите, постројките, опремата и други работи за заштита, ги врши управителот на инфраструктура.

(2) Под работи на заштита од ставот (1) на овој член се смета преземање мерки потребни за спречување на недозволените дејствија и отстранување на последиците од недозволено извршените дејствија на железничката пруга, во трупот на железничката пруга, пружниот и заштитниот појас, на објектите, постројките, опремата на пружниот и заштитниот појас и друго, како и поведување постапка за враќање на узурпираното земјиште од пружниот појас пред надлежен суд.

(3) За недозволените дејствија што се изведуваат во трупот на железничката пруга, пружниот и заштитниот појас се известува Управата и органот на државната управа надлежен за вршење на работите за внатрешни работи.

(4) Извршителот на недозволените дејствија по наредба на Управата е должен веднаш да ги отстрани последиците од недозволено извршените дејствија.

(5) Доколку последиците од недозволените дејствија не бидат отстранети од извршителот, на сметка на извршителот ќе ги отстрани управителот на инфраструктура.

(6) Начинот на вршење на работите на заштитата на железничката инфраструктура го пропишува министерот кој раководи со органот на државната управа надлежен за вршење на работите од областа на железничкиот сообраќај и железничката инфраструктура.

Член 57

(1) Телефонски, телеграфски и други кабловски водови, ниско напонски електрични водови, односно водови за напојување, канализација, водоводи, топоводи, цевководи и други слични уреди можат да се поставуваат во пружен и заштитен појас по поднесено барање од страна на правно или физичко лице и само под услови и на начин утврдени со согласност што ја издава управителот на инфраструктура.

(2) Трошоците од ставот (1) на овој член се на товар на подносителот на барањето.

(3) Управителот на инфраструктура може да побара од сопственикот на инсталациите и уредите од ставот (1) на овој член да ги преуреди или премести кога тоа е потребно заради обновување или реконструкција, ремонт на железничката инфраструктура или заради спроведување на мерки за заштита на железничката инфраструктура и железничкиот сообраќај.

(4) Трошоците за преуредување или преместување на инсталациите ги сноси управителот на инфраструктура.

(5) Управителот на инфраструктура може да го одбие барањето за издавање согласноста од ставот (1) на овој член, ако со нивното поставување би се оштетила железничката инфраструктура или би била загрознета сигурноста на железничкиот сообраќај, ако поставувањето битно влијае на одржувањето на железничката инфраструктура или би била оневозможена нејзина реконструкција.

Член 58

Работите на заштита на железничките пруги и објектите на нив, како и за редовноста и сигурноста на железничкиот сообраќај или други активности на железничката пруга, пружниот и заштитниот појас можат да се вршат со согласност на управителот на инфраструктура.

Член 59

(1) Во заштитниот појас на железничката пруга можат да се градат згради и други објекти и да се поставуваат постројки и уреди врз основа на одобрение под следниве услови:

1) во населени места, планински или мочуришни терени, или други места каде што теренските услови го бараат тоа, може да се одобри отворање на рудници, каменоломи, изградба на објекти за производство на вар, тули, подигање индустриски згради, постројки и други слични објекти во заштитниот појас покрај железничката пруга, ако земјиштето на кое се наоѓаат овие постројки се наоѓа на подрачјето кое органот на општината го определил за изградба на објекти и постројки, но не поблиску од 50 метри сметајќи од оската на крајните колосеци;

2) во населени места и на земјиштето од точката 1 на овој став може да се одобри изградба на станбени, деловни, помошни и слични згради, копање бунари, резервоари, септички јами и слично, подигање електрични далноводи во заштитниот појас покрај железничката пруга, но не поблиску од 25 метра сметајќи од оската на крајните колосеци и

3) во заштитен појас можат да се поставуваат натписи и рекламни паноа на оддалеченост од најмалку 7 метри сметајќи од крајната точка на пружниот појас.

(2) Одобрението од ставот (1) на овој член го издава управителот на инфраструктура.

(3) Трошоците за издавање на одобрението од ставот (1) на овој член ги сноси подносителот на барањето и не треба да бидат повисоки од реално направените трошоци за издавање на одобрението.

(4) Во населени места од градски карактер може да се предвидат градби со урбанистички планови, државна урбанистичка планска документација или локална урбанистичка планска документација чие градење може да биде на растојание кое не смее да биде помало од 10 метри сметајќи од крајната точка на пружниот појас.

Член 60

(1) Управителот на инфраструктура е должен на местата на одронување, местата на порои, местата изложени на речна ерозија и местата изложени на завејување од силни ветрови, на кои може да дојде до попречување или до загрозување на железничкиот сообраќај, самостојно или заедно со друго правно лице, навреме да ги преземе потребните мерки на техничка и физичка заштита на железничките пруги и на објектите на пругата од елементарни непогоди заради обезбедување безбедно одвивање на железничкиот сообраќај.

(2) Управителот на инфраструктура во случаите од ставот (1) на овој член може без одобрение да поставува и одржува привремени заштитни направи и привремено да сместува материјал и други средства во пружниот и заштитниот појас, ако тоа е потребно заради преземање мерки за обезбедување на сигурно одвивање на железничкиот сообраќај, односно за воспоставување на железничкиот сообраќај.

(3) Кога ќе престанат причините од ставот (1) на овој член, управителот на инфраструктура е должен од пружниот и заштитниот пружен појас да ги отстрани привремените заштитни направи, материјалот и другите средства што ги оставил при преземањето на мерките за обезбедување сигурен сообраќај, односно да ја воспостави поранешната состојба за извршување на железничкиот сообраќај и да плати надоместок за користење на земјиштето.

Член 61

(1) На местата каде што железничката пруга поминува низ шуми или покрај шуми, односно земјиште засадено со земјоделски култури кои се лесно запаливи,

управителот, односно сопственикот на шумата или земјиштето е должен да преземе пропишани мерки за заштита од пожар на железничкиот пружен појас, како и мерки за заштита од пожар на железничките возила.

(2) Управителот, односно сопственикот на шуми и земјиште од ставот (1) на овој член, е должен во појасот во ширина од 10 метри во шуми да ги отстранува сувите дрвја, грмушки и лисја, а на друго земјиште во појас во ширина од 5 метри навремено да ги отстранува сувите и запаливи растенија и да презема други мерки за заштита од пожар.

Член 62

При чистење на снег од надвозници над електрифицирани железнички пруги мора да се обезбеди механичка заштита од обрушување на снегот на контактната мрежа.

Член 63

(1) Управителот на инфраструктура води евиденција за состојбите на железничките пруги, геометриските карактеристики на пругата и пружниот појас, земјишниот катастар, карактеристиките на теренот од интерес за заштита на пругата, инсталациите во и на трупот на пругата и пружниот појас, опремата на пругата и пружниот појас, опремата на пругата со сообраќајната сигнализација, телекомуникациските уреди, контактната мрежа, заштитните огради, патните премини и други податоци, како и за промена на овие податоци.

(2) Начинот на водење на евиденција и користењето на податоците од ставот (1) на овој член, во зависност од видот на евиденцијата ги пропишува министерот кој раководи со органот на државната управа надлежен за вршење на работите од областа на железничкиот сообраќај и железничката инфраструктура.

10. Индустриска железница и индустриски колосек

Член 64

(1) Одредбите од овој закон за изградба, реконструкција, ремонт, одржување и заштита на железничката инфраструктура се однесуваат и за индустриска железница и индустриски колосек.

(2) Индустриска железница или индустриски колосек може да биде приклучена на железничката инфраструктура.

(3) Правно или физичко лице може да има индустриски колосек приклучен на железничката инфраструктура, како и индустриски колосеци, постројки, уреди и објекти на тие колосеци, железнички возни средства и други средства изградени по посебни нормативи и стандарди пропишани со овој закон.

(4) Приклучувањето на индустриската железница од ставот (2) на овој член и индустриските колосеци од ставот (3) на овој член се уредува со договор меѓу управителот на инфраструктура и правното или физичкото лице чијашто индустриска железница, односно индустриски колосек се приклучува.

(5) Правно или физичко лице сопственик на индустрискиот колосек е должно да донесе акт за условите на изградба, реконструкција, ремонт, одржување и заштита на индустрискиот колосек, железничките возни средства и други средства согласно со посебните технички нормативи и стандарди, како и за организирање и регулирање на железничкиот сообраќај на индустрискиот колосек, по претходно одобрение од органот на државната управа надлежен за вршење на работите од областа на железничкиот сообраќај и железничката инфраструктура.

VII. ПРИСТАП ДО ЖЕЛЕЗНИЧКАТА ИНФРАСТРУКТУРА

Член 65

- (1) Превозник кој има дозвола и сертификат за сигурност може да врши услуги во јавниот превоз на железничката инфраструктура под услов да му е обезбеден пристап до неа.
- (2) Пристап до железничката инфраструктура на превозниците кои ги исполнуваат условите пропишани со овој закон, одобрува управителот на инфраструктура на транспарентен и недискриминаторски начин.
- (3) За пристап на железничката инфраструктура превозниците склучуваат договор со управителот на инфраструктура.
- (4) Договорот за пристап на железничката инфраструктура се склучува 60 дена пред почетокот на важење на новиот возен ред, освен ако има слободни капацитети може и во текот на важечкиот возен ред и мора да биде недискриминаторски и во согласност со одредбите од овој и друг закон.
- (5) Со договорот за пристап на железничката инфраструктура од ставот (3) на овој член се уредуваат меѓусебните права и обврски меѓу превозниците и управителот на инфраструктура во однос на доделените инфраструктурни капацитети, висината на надоместокот за пристап и користење на железничката инфраструктура, времето на траењето на договорот и можностите за негово продолжување, како и други прашања во врска со сигурноста на превозот и заштитата на околината.
- (6) Пристапот на превозниците до инфраструктурата им се обезбедува со цел да им се овозможи вршење на превозот од членовите 11 и 14 на овој закон.
- (7) Управителот на инфраструктура на барателот му обезбедува пристап до инфраструктура во други земји заради вршење на:
 - меѓународни услуги за комбиниран превоз на стока,
 - меѓународен превоз на стока и
 - меѓународен превоз на патници.
- (8) На барател за вршење на меѓународен превоз на патници управителот на инфраструктура му обезбедува можности за пристап до железничката инфраструктура со цел за качување и/или симнување на патници на секоја станица отворена за патнички превоз на територијата на Република Македонија, како и за транзит.
- (9) На барател за вршење на меѓународен комбиниран превоз на стока управителот на инфраструктура му овозможува можности за пристап со цел за користење на терминали, пристаништа и други објекти поврзани со железнички активности, како и за транзит.
- (10) Пристапот до и давањето на услуги во терминалите, пристаништата и други објекти поврзани со железничките активности кои опслужуваат или можат да опслужат повеќе од еден краен корисник, на превозниците им се обезбедуваат на недискриминаторски и транспарентен начин, а барањата на превозниците може да бидат ограничени само во случај ако постојат други алтернативни терминали, пристаништа и други објекти по железница, под пазарни услови.
- (11) На превозник може да му се ограничи правото на пристап до железничката инфраструктура за вршење на превозот од ставот (8) на овој член меѓу местото на поаѓање и местото каде што завршува меѓународната релација, а кои се опфатени со еден или повеќе договори за јавни услуги согласно со овој закон. Ограничувањето не се однесува на правото да се качуваат патници на која било железничка станица по должината на делницата на меѓународната услуга и да им дозволат да се симнат на друга станица, вклучувајќи ги и станиците на територијата на Република Македонија, освен кога користењето на ова право ја загрозува економската рамнотежа на договорот за јавна услуга. За загрозеноста на економската рамнотежа на договорот за јавна услуга одлучува Агенцијата врз

основа на непристрасна економска анализа и утврдени критериуми од Агенцијата, на барање на:

- надлежните органи кои го склучиле договорот за јавна услуга,
- управителот на инфраструктура,
- превозникот што го извршува договорот за јавна услуга или
- превозникот кој бара пристап за користење на железничка инфраструктура.

(12) Надлежните органи и превозниците што ги обезбедуваат јавните услуги до Агенцијата доставуваат информации што се потребни за донесување на одлуката за економската рамнотежа на договорот за јавна услуга склучен согласно со овој закон. Агенцијата ги разгледува доставените информации и консултирајќи ги сите релевантни страни ги информира за својата одлука во определен временски рок, но не подолго од еден месец од добивањето на релевантните информации. Во образложението за донесената одлука го наведува временскиот период и условите под кои надлежните органи, управителот на инфраструктура, превозникот кој врши превоз со договор за јавна услуга и барателот кој бара пристап, можат да побараат преиспитување на донесената одлука.

(13) Против одлуката од ставот (12) на овој член може да се поднесе тужба пред Управниот суд на Република Македонија во рок од 30 дена од денот на приемот на одлуката.

Објава на мрежа

Член 66

(1) Управителот на инфраструктура, по извршени консултации со заинтересираните баратели, донесува и објавува објава на мрежа.

(2) Во објавата на мрежа треба да е дадена информација за природата на железничката инфраструктура која е достапна на превозниците и да се дадени информации за условите за пристап до релевантната железничка инфраструктура.

(3) Објавата на мрежа содржи:

1) дел со кој се дава информација за природата на инфраструктурата која им стои на располагање на превозниците, општите услови за пристап до неа, како и општите информации за објавата на мрежа;

2) дел кој се однесува на принципите за наплата и за висината на надоместоците во кои се содржани соодветни детали, како и информации за наплатата што се применуваат за услугите дадени во членот 68 од овој закон, а кои ги обезбедува управителот на инфраструктура. Освен овие детали, објавата на мрежа содржи и детали за методологијата, правилата и, таму каде што е можно, соодветно ниво на наплата согласно со членовите 70 ставови (4), (5), (6) и (7), 71 и 72 од овој закон, како и информации за измена на висината на надоместокот која се применува или се предвидува да се применува и

3) дел што се однесува на принципите и критериумите за доделување на капацитетите. Овој дел ги содржи општите карактеристики на капацитетите на инфраструктурата што им се на располагање на превозниците и сите ограничувања што се однесуваат на нејзината употреба, вклучувајќи ги и можните барања за доделување на капацитет за одржување на инфраструктурата, при што ги одредува процедурите и крајните рокови што се поврзани со процесот на доделување на капацитетите, а особено:

- процедурата според која барателите можат да бараат капацитет од управителот на инфраструктура,
- барањата што треба да ги поднесат барателите,
- планот и процесот за доделување на капацитети,
- принципите што се однесуваат на процесот на координација,
- процедурите што се следат и критериумите што се користат кога

инфраструктурата е заситена,

- детали за ограничувањата за користење на инфраструктура и
- сите услови што се земаат предвид од претходното користење на капацитетите за утврдување на приоритети при процесот за доделување на капацитети.

(4) Делот од објавата на мрежа од ставот (3) точка 3 на овој член содржи детали за мерките што се преземаат за да се обезбеди соодветен третман на сите услуги и барања што се предмет на ад хок процедурата.

(5) Објавата на мрежата треба редовно да се дополнува, а по потреба ако е неопходно може да се менува.

(6) Објавата на мрежа се објавува најдоцна четири месеци пред крајниот рок за поднесување на барањата за инфраструктурните капацитети, на веб страницата на управителот на инфраструктура или во најмалку два дневни весника.

VIII. НАДОМЕСТОК ЗА КОРИСТЕЊЕ НА ЖЕЛЕЗНИЧКАТА ИНФРАСТРУКТУРА

1. Подготовка, утврдување и наплата на надоместок

Член 67

(1) За користење на железничката инфраструктура превозникот плаќа надоместок. Висината на надоместокот ја утврдува управителот на инфраструктурата кој го наплаќа надоместокот за користење на железничката инфраструктура.

(2) Средствата од наплатата на надоместокот од ставот (1) на овој член се приход на управителот на инфраструктура.

(3) Критериумите за одредување на висината на надоместокот за користење на железничката инфраструктура од членот 8 став (2) на овој закон за сите превозници се еднакви и недискриминаторски.

(4) На превозници кои вршат внатрешен или меѓународен превоз на патници им се наплаќа ист надоместок за користење на железничката инфраструктура.

(5) Управителите на инфраструктура соработуваат меѓусебно за постигнување ефикасна услуга во сообраќајот на возовите кои поминуваат повеќе од една инфраструктурна мрежа. Тие треба да гарантираат оптимална конкурентност на меѓународниот превоз на стока и да обезбедат ефикасно користење на меѓународната железничка мрежа. За оваа цел, управителите на инфраструктура можат да се здружуваат во заедничка групација.

(6) Управителите на инфраструктура треба да обезбедат дека надоместокот за користење на железничката инфраструктура се применува врз основа на исти принципи за целата мрежа, освен за инвестиционите проекти од членот 71 став (1) на овој закон.

(7) Управителите на инфраструктура се должни да обезбедат барањата за планот за наплата да се применува подеднакво и недискриминаторски за различни превозници што даваат услуги од иста природа на сличен дел од пазарот, а наплатата што се применува треба да биде во согласност со правилата утврдени во објавата на мрежа.

(8) Управителот на инфраструктура е должен да се придржува и да ја почитува доверливоста на информаците што му ги доставуваат барателите.

2. Услуги

Член 68

(1) На превозниците за користење на железничката инфраструктура им се овозможуваат следниве услуги:

1) минимален пакет на услуги кој се состои од:

- обработка на барањата за доделување на инфраструктурни капацитети,
- правото за користење на доделениот капацитет,
- користење на главни и отправно-приемни колосеци и свртници,
- управување со сообраќајот на возовите, вклучувајќи ја сигнализацијата, регулирањето, планирањето на сообраќајот, договарања поврзани со сообраќајот на возовите и овозможување на информации за движењето на возовите и
- други информации потребни за примена или користење на доделениот капацитетот;

2) пристап по пруга до услужни објекти и користење на услужните објекти кој се состои од користење на:

- опрема за обезбедување електрична енергија за влечење, таму каде што ја има,
- објекти за полнење на гориво,
- службени места, нивните згради и објекти во патничкиот сообраќај ,
- товарни терминали,
- ранжирни станици,
- објекти за формирање на возови,
- споредни колосеци за гарирање на вагони и
- објекти за одржување и други технички објекти;

3) дополнителни услуги кои се состојат од обезбедување на:

- електрична енергија потребна за влечење на возовите,
- претходно греење на возовите за превоз на патници,
- гориво, маневрирање и други услуги што се обезбедуваат со пристап по пруга до услужните објекти и
- услуги кои се однесуваат на контрола на превоз на опасни материи со железница и помош при сообраќај на возови со особени пратки врз основа на посебен договор и

4) помошни услуги кои се состојат од:

- пристап до електронската комуникациска мрежа,
- обезбедување дополнителни информации и
- техничка контрола на железнички возила.

(2) Управителот на инфраструктура кој има склучено договор за пристап до железничката инфраструктура со превозник, задолжително обезбедува користење на минимален пакет на услуга за пристап до железничката инфраструктура и пристап по пруга до услужните објекти на рамноправен и недискриминаторски начин.

(3) Управителот на инфраструктура овозможува услуги за користење на услужните објекти, дополнителни и помошни услуги на барање на превозник.

(4) За услугите од ставот (3) на овој член управителот на инфраструктура и превозникот склучуваат посебен договор.

(5) За услугите на користење на услужните објекти, дополнителни и помошни услуги кои не ги овозможува управителот на инфраструктура, истиот обезбедува информации за давателите на тие услуги со објавата на мрежа.

(6) Користењето на услужните објекти со кои не располага управителот на инфраструктура, како и дополнителни и помошни услуги кои не ги овозможува управителот на инфраструктура се предмет на посебен договор меѓу превозникот и давателот на услугата.

(7) Давателот на услуга од ставот (5) на овој член своите услуги ги овозможува и дава на рамноправен и недискриминаторски начин.

(8) Обезбедувањето на услугите за користење на објектите од ставот (1) точка 2 на овој член се дава на недискриминаторски начин, а барањата на превозниците можат да се одбијат само ако постојат соодветни алтернативи согласно со постојните пазарни услови.

(9) Превозниците можат да побараат повеќе помошни услуги од услугите од ставот (1) точка 4 на овој член од управителот на инфраструктура или од друг

давател на услуга. Управителот на инфраструктура не е должен да ги обезбеди овие услуги.

3. Трошоци од вршење на дејноста на управител на инфраструктура

Член 69

(1) Сметките на управителот на инфраструктура треба да се избалансирани и тоа приходот остварен од наплата на надоместокот за користење на железничката инфраструктура, остварените приходи од другите комерцијални дејности кои ги остварува и финансиските средства од Буџетот на Република Македонија од една страна со трошоците од вршењето на дејноста од друга страна.

(2) Доколку не е во спротивност со долгорочните цели на надоместување на инфраструктурните трошоци за сите видови на транспорт, а врз основа на рамноправна недискриминаторна конкуренција меѓу различните видови на транспорт, за да може железничкиот превоз да биде конкурентен со другите видови на превоз, во рамките на вршењето на наплатата согласно со членовите 70 и 71 од овој закон, управителот на инфраструктура треба со сопствени средства да ги покрие трошоците од вршењето на дејноста.

(3) На управителот на инфраструктура може да му биде дадена стимулација за намалување на трошоците за инфраструктурата и нивото на наплатата за пристап, притоа водејќи сметка за сигурноста, одржувањето и подобрувањето на квалитетот на инфраструктурната услуга.

(4) Управителот на инфраструктура, услугите од ставот (3) на овој член ги обезбедува или преку склучување на договор со надлежните државни институции за период не подолг од три години кој дава можност за финансирање согласно со средствата обезбедени во годишната програма од членот 26 став (4) на овој закон или преку воведување и воспоставување на други мерки.

(5) Ако постојат договори, условите во договорот и начинот на плаќање што обезбедува финансирање на управителот на инфраструктура треба да се договорот однапред за да го опфатат целиот период од договорот.

(6) Методот за распределба на средствата за покривање на трошоците од вршењето на дејноста го предлага управителот на инфраструктура на кој согласност дава Владата на Република Македонија. Методот се ажурира повремено согласно со најдобрите меѓународни практики.

4. Принципи за утврдување на надоместок

Член 70

(1) Надоместокот за користење на железничката инфраструктура се плаќа на управителот на инфраструктурата и се користи за финансирање на неговото работење.

(2) Управителот на инфраструктура во објавата на мрежа ги обезбедува сите потребни информации за надоместокот што се однесуваат за правила и принципи за одредување на надоместокот за користење на железничката инфраструктура.

(3) Правилата и принципите за одредување на надоместокот за користење на железничката инфраструктура треба да ја оправдаат наплатата за користење на железничката инфраструктура почитувајќи ја методологијата прикажана во објавата на мрежа.

(4) Надоместокот за минимален пакет на услуги и за пристап по пруга до услужни објекти се одредува по цена која директно е резултат од сообраќајот на возовите.

(5) Надоместок за користење на железничка инфраструктура се состои од надоместок на минимален пакет на услуги и пристап по пруга до услужни објекти, како и други трошоци согласно со ставот (6) од овој член.

(6) Надоместокот за користење на железничката инфраструктура може да вклучи

и трошок заради недостатокот на капацитети за одредена делница на инфраструктурата, за време на заситена инфраструктура и/или трошокот од влијанието врз животната средина предизвикано од движењето на возот која зависи од големината на предизвиканиот ефект.

(7) Трошокот од влијанието врз животната средина од ставот (6) на овој член кој придонесува за зголемување на приходот на управителот на инфраструктура, се наплатува врз основа на споредбени показатели со други конкурентни видови на превоз.

(8) Во отсуство на споредбени показатели за трошокот од влијанието на животната средина во други конкурентни видови на превоз, средствата од наплатениот трошок не треба да влијаат во промената на приходот на управителот на инфраструктура. Ако во надоместокот се пресметува и трошокот од влијанието на загадувањето на животната средина во железницата и другите конкурентни видови на превоз и ако тоа овозможи дополнителни приходи, Владата на Република Македонија одлучува како истите треба да се користат согласно со програмата од членот 26 став (4) на овој закон.

(9) Заради избегнување на непожелни отстапувања при утврдувањето на надоместокот за користење на железничката инфраструктура кој ги содржи и трошоците од ставот (6) на овој член, надоместокот може да се одреди преку просечниот опсег и време на користење на услугите, земајќи ги предвид и реалните трошоци кои произлегуваат од давањето на услугата.

(10) Надоместокот за обезбедување на услугите од членот 68 став (1) точка 2 на овој закон се наплатува слободно на пазарот на конкурентна основа.

(11) Во случај кога услугите од членот 68 став (1) точки 3 и 4 на овој закон ги нуди само еден давател на услуга, во тој случај надоместокот за таквата услуга се однесува на трошокот за нејзиното обезбедување, пресметан врз основа на реалното ниво на употреба.

5. Исклучоци на принципите за утврдување на надоместок

Член 71

(1) За одредени инвестициони проекти предвидени во иднина или инвестициони проекти што се завршени, управителот на инфраструктура може да утврди или продолжи да наплаќа повисок надоместок врз основа на долгорочните трошоци на таквите проекти, ако тие ја зголемуваат ефикасноста и/или ефективноста на трошокот, а не постои начин поинаку да се спроведат. Ваков вид на наплата на надоместок може да се примени преку склучување на соодветни договори со кои се споделува ризикот кој произлегува од новите инвестиции.

(2) Во услови на зголемена продуктивноста кај превозниците и за постигнување целосно покривање на трошоците на управителот на инфраструктура во текот на своето работење, управителот на инфраструктура може да наплатува зголемени надоместоци врз основа на ефикасни, транспарентни и недискриминаторски принципи, под услов да не се нарушат пазарните услови на работење во железничкиот превоз, сè дотогаш додека гарантира оптимална конкурентност и тоа особено во меѓународниот железнички превоз на стока.

(3) Зголемувањето на надоместокот од ставот (2) на овој член не смее да ја исклучи од користење инфраструктурата од страна на субјектите на пазарот кои можат да го платат најмалку трошокот кој е директно создаден од извршувањето на железничката услуга, зголемен со стапката на враќање согласно со пазарните услови.

(4) За да се спречи дискриминација управителот на инфраструктура за зголемувања на надоместокот од ставовите (1) и (2) на овој член применува слични или исти сегменти на пазарот за слични услуги. Управителот на инфраструктура во објавата на мрежа треба да наведе дека системот на наплата

ги исполнува барањата до оној степен без притоа да се откриваат доверливи деловни информации.

(5) Ако управителот на инфраструктура има намера да го измени системот за наплата од ставовите (1) и (2) на овој член е должен овие промени да ги објави најмалку три месеци однапред.

6. Попусти

Член 72

(1) Управителот на инфраструктура може да одобри и попуст на надоместок од превозникот за секоја услуга согласно со критериумите утврдени во овој член.

(2) Управителот на инфраструктура може да воведо посебни шеми на попусти на надоместок за сите корисници на инфраструктурата кои се однесуваат на конкретни превози, доделување на временски ограничени попусти со цел да се поттикне развојот на нови железнички услуги или попусти кои го поттикнуваат користењето на делниците кои се недоволно искористени во превозот.

(3) По исклучок од ставот (2) на овој член, попустите треба да се ограничат на заштедите што може да ги направи управителот на инфраструктура на сметка на административните трошоци. Во одредувањето на висината на попустот, управителот на инфраструктура не смее да ги земе предвид заштедите на трошоците што се веќе пресметани во одредување на висината на надоместокот.

(4) Попустите од ставот (1) на овој член може да бидат одобрени само за определена делница од инфраструктурата.

(5) Управителот на инфраструктура одобрува исти попусти за ист вид на услуги.

(6) Попустите што ги одобрува управителот на инфраструктура ги објавува во објавата на мрежа.

7. План за компензација за неплатени трошоци од загадување на животната средина, несреќи и трошоци за инфраструктурата

Член 73

(1) Владата на Република Македонија може да донесе план за компензација за користење на железничката инфраструктура. Компензацијата се дава на превозник за определен временски период, а се однесува за докажани трошоци настанати од загадување на животната средина, несреќи и трошоци за инфраструктурата од конкурентните видови на превоз кои се ненаплатени. Времетраењето на компензацијата е сè додека овие трошоци не ги надминат еквивалентните трошоци за користење на железничката инфраструктура.

(2) Превозник што добил компензација согласно со ставот (1) на овој член средствата од компензацијата е должен да ги искористи за намените утврдени во планот од ставот (1) на овој член.

(3) Методологијата што се користи и пресметките што се прават при одредување на компензацијата мора да бидат јавни и да ги прикажуваат конкретните ненаплатени трошоци од користењето на другите конкурентни сообраќајни инфраструктури.

(4) Планот за компензацијата од ставот (1) на овој член мора да биде јавен, а компензацијата се доделува на превозниците под недискриминаторски услови.

8. Систем на показатели за подобрување на квалитетот на превозот

Член 74

(1) Преку одредени показатели за подобрување на квалитетот на превозот, утврдени во системот за наплата на надоместокот за користењето на железничката инфраструктура, треба да ги стимулира превозниците и

управителот на инфраструктура да ги намалат застоите и да го подобрат квалитетот на превозот.

(2) Системот од ставот (1) на овој член содржи мерки за спечување на одредени нарушувања при управувањето со сообраќајот, компензација за превозници што трпат загуби заради нарушувањето во управувањето со сообраќајот и премии што во вид на награда се доделуваат на оние субјекти кои ги подобриле тие показатели во однос на планираните.

(3) Основните принципи на систем од ставот (1) на овој член се однесуваат и применуваат за целата мрежа.

9. Резервации

Член 75

(1) Управителите на инфраструктура можат да наплаќаат соодветни резервации за користење на капацитетите што се доделени, но не се користат. Оваа наплата треба да обезбеди стимулација за поефикасно користење на капацитетите.

(2) Управителот на инфраструктура задолжително ги информира заинтересираните субјекти кои имаат потреба за користење на инфраструктурни капацитети, а кои капацитети се веќе доделени на корисници, односно превозници, но не се користат.

IX. ДОДЕЛУВАЊЕ НА ИНФРАСТРУКТУРНИ КАПАЦИТЕТИ

1. Права над капацитетите

Член 76

(1) Инфраструктурните капацитети ги доделува управителот на инфраструктура. Доделувањето на инфраструктурен капацитет се врши по вид на траса за воз.

(2) Барателот доделениот инфраструктурен капацитет не смее да го пренесе на друг превозник или давател на услуги.

(3) Тргување со инфраструктурните капацитети е забрането и е основ за исклучување од натамошна распределба на капацитет.

(4) Користењето на инфраструктурните капацитети од страна на превозник кој работи во име на барател, а истиот не е превозник, не се смета дека извршил пренесување, односно тргување со инфраструктурни капацитети согласно со ставот (3) на овој член.

(5) Правото на користење на одреден инфраструктурен капацитет во форма на траса може да се додели на баратели најмногу во времетраење на еден годишен возен ред.

(6) Управителот на инфраструктура и барателот можат да склучат рамковен договор, согласно со членот 80 од овој закон за користење на капацитетите на железничката инфраструктура за период подолг од периодот од еден годишен возниот ред.

(7) Правата и обврските меѓу управителот на инфраструктура и барателите во однос на доделување на капацитетите се утврдуваат со овој закон.

(8) Кога барателот има намера да побара инфраструктурен капацитет за да врши меѓународен превоз на патници, согласно со членот 65 став (8) од овој закон ги информира управителите на инфраструктурата и Агенцијата, со цел да се овозможи процена на намената за вршење на меѓународен превоз на патници, како и можното потенцијално економско влијание на постојните договори за јавни услуги. Агенцијата го информира надлежниот орган кој го склучува договорот за јавна услуга, сите засегнати страни кои можат да го ограничат пристапот за извршување на таа услуга, како и превозникот што го извршува договорот за

јавна услуга.

2. Правила и процеси на доделување на инфраструктурни капацитети

Член 77

(1) Управителот на инфраструктура, како независен субјект во управувањето со железничката инфраструктура, спроведува постапка за доделување на инфраструктурните капацитети согласно со овој закон.

(2) Спроведувањето на постапката за доделување на инфраструктурните капацитети управителот на инфраструктура го врши врз основа на утврдени правила. Управителот на инфраструктура обезбедува дека инфраструктурните капацитети се доделуваат врз рамноправна и недискриминаторска основа.

(3) Управителите на инфраструктура се должни да ја почитуваат деловната доверливост на информациите што им се дадени.

3. Меѓународна соработка при доделување на меѓународни инфраструктурни капацитети

Член 78

(1) Управителот на инфраструктура соработува со управителите на инфраструктура од други земји со цел да се овозможи ефикасно доделување на меѓународни инфраструктурни капацитети при што утврдуваат процедури за нивната реализација.

(2) Процедурите од ставот (1) на овој член се утврдуваат за да се изврши координација при доделување на инфраструктурните капацитети на меѓународно ниво и за таа цел се поврзува претставникот на управителот на инфраструктура со другите засегнати управители на инфраструктура чии одлуки за доделување имаат влијание на повеќе од еден управител на инфраструктура.

(3) Одлуки за доделување на инфраструктурните капацитети за вршење на меѓународни железнички превозни услуги донесуваат претставниците на управителите на инфраструктура на заеднички состаноци или други активности остварени за таа цел.

(4) Во текот на соработката согласно со ставовите (1) и (2) на овој член претставниците на управителите на инфраструктура вршат процена за потребата и, доколку е неопходно, можат да предложат и организираат меѓународни железнички возни траси, со цел да се олесни превозот на товарните возови што се предмет на ад хок барања согласно со членот 86 од овој закон. Меѓународните железнички возни траси што претходно се договорени можат да се дадат на располагање на баратели преку кој било од управителите на инфраструктура кои учествувале во соработката.

4. Баратели

Член 79

(1) Барања за добивање на инфраструктурни капацитети (во натамошниот текст: барања) можат да поднесат превозници и нивни меѓународни групации или други баратели.

(2) Условите за добивање на инфраструктурни капацитети се соодветни, транспарентни и недискриминаторски и се објавуваат како дел од правилата и процесите на доделување на инфраструктурни капацитети во објавата на мрежа.

(3) Управителот на инфраструктура ги дефинира условите за доделување на инфраструктурен капацитет и обезбедува дека очекуваните приходи и користење на инфраструктурата се сигурни за превозникот.

(4) Условите од ставот (2) на овој член може да содржат и финансиска гаранција

која не смее да го надмине соодветното ниво кое е пропорционално со очекуваното ниво на приход остварен од вршењето на превозот. Управителот на инфраструктура, исто така, гарантира дека на барателот ќе му ги обезбеди бараните капацитети.

(5) Формата и содржината на образецот на барањето за добивање на инфраструктурен капацитет го пропишува управителот на инфраструктура.

5. Рамковен договор

Член 80

(1) Управителот на инфраструктура со барателот може да склучи рамковен договор за користење на железничката инфраструктура. Со рамковниот договор се одредуваат карактеристиките на инфраструктурните капацитети што се бараат и му се нудат на барателот за временски период подолг од еден годишен возен ред.

(2) Рамковниот договор од ставот (1) на овој член не ја одредува трасата на возот во детали, но треба да ги предвиди реалните комерцијални потреби на барателот.

(3) Управителот на инфраструктура е должен да побара одобрување на рамковниот договор од ставот (1) на овој член од Агенцијата.

(4) Рамковниот договор од ставот (1) на овој член не смее да го исклучи користењето на одредена железничка инфраструктура или одредени услуги од страна на други баратели.

(5) Рамковниот договор од ставот (1) на овој член може да се дополнува или ограничува во поглед на условите содржани во него со цел да се овозможи подобро користење на железничката инфраструктура.

(6) Рамковниот договор од ставот (1) на овој член може да содржи одредби кои се неопходни за изменување или раскинување на договорот.

(7) Рамковниот договор по правило се склучува за период не подолг од пет години и може да се продолжи за период за уште пет години. По исклучок управителот на инфраструктура може да прифати пократок или подолг период од пет години во зависност од специфичните случаи. Договорот може да биде склучен за период подолг од пет години доколку биде оправдан со постоење на комерцијални договори, специјални инвестиции или ризици.

(8) За услугите кои се вршат на специјализирана инфраструктура согласно со членот 87 од овој закон, која инфраструктура бара значителна и долгорочна инвестиција, која барателот во потполност ја прифаќа, тогаш рамковниот договор може да биде склучен во времетраење од 15 години.

(9) По исклучок од ставот (8) на овој член може да се дозволи склучување на рамковен договор за период подолг од 15 години само во случаи кога постои голема, долгорочна инвестиција и кога таквата инвестиција е покриена со договорни обврски што вклучуваат повеќегодишен план за амортизација.

(10) Согласно со ставот (8) од овој член барателот може да бара детален опис на карактеристиките на инфраструктурниот капацитет, што подразбира зачестеност, обем и квалитет на трасите што ќе му се обезбедат на барателот за времетраење на рамковниот договор. Управителот на инфраструктурата може да го намали резервираниот капацитет што во период најмалку од еден месец бил користен под најниската квота утврдена во членот 90 од овој закон.

(11) Елементите на рамковниот договор кои се од општа природа треба да бидат достапни за секоја заинтересирана страна преку објавата на мрежа.

1. План и рокови за доделување на инфраструктурен капацитет

Член 81

(1) Управителот на инфраструктура доделувањето на инфраструктурните

капацитети го врши врз основа на планот за доделување на инфраструктурни капацитети, и тоа:

1) почетен датум за примање на барањата од барателите за доделување на инфраструктурни капацитети кои ќе се вклучат во новиот возен ред е најрано 12 месеци, односно крајниот рок е осум месеци пред влегувањето во сила на новиот возен ред;

2) најдоцна 11 месеци пред влегувањето во сила на новиот возен ред, управителот на инфраструктура заедно со соседните управители на инфраструктура треба, преку изготвување на каталог на траси, да утврдат привремени меѓународни траси во соработка со другите релевантни органи согласно со членот 78 од овој закон. Доколку управителот на инфраструктура од реални причини не е во можност да утврди привремени траси во консултации со барателите изготвува нацрт на возен ред кој претставува основа за барање на инфраструктурен капацитет;

3) по завршување на рокот за предавања на барањата за доделување на инфраструктурен капацитет управителот на инфраструктура ја започнува постапката за доделување на инфраструктурни капацитети;

4) барањата за инфраструктурен капацитет предадени по карајниот рок за поднесување не се разгледуваат;

5) најдоцна во рок од четири месеци по крајниот рок за поднесување на барањата за инфраструктурен капацитет од страна на барателите, управителот на инфраструктура изработува проект на возен ред. Проектот на возниот ред ги вклучува сите пристигнати барања во утврдениот рок од ставот (1) точка 1 на овој член, вклучувајќи ги сите ограничувања од страна на управителот на инфраструктура, како и предвидените инфраструктурни капацитети за одржување на инфраструктурата и

б) барањата примени по изработката на проектот на возниот ред не можат да влијаат на негова измена, освен со претходна согласност на барателот на кој првобитно му е доделен капацитетот.

(2) Управителот на инфраструктура се договара со управителите на инфраструктура од други земји кои меѓународни возни траси треба да се вклучат во возниот ред, пред започнување на консултациите за проектот на возниот ред за што се потребни неопходни прилагодувања.

7. Барање

Член 82

(1) Барателите поднесуваат барање до управителот на инфраструктура со цел да склучат договор за пристап до железничката инфраструктура.

(2) Барањата што се однесуваат за доделување на инфраструктурни капацитети треба да бидат во согласност со роковите од членот 81 став (1) точка 1 на овој закон.

(3) Барателот кој е договорна страна во рамковниот договор од членот 80 на овој закон, поднесува барање во согласност со тој договор.

(4) Барател кој поднесува барање за инфраструктурни капацитети, кои се однесуваат на повеќе од една мрежа, барањето може да го поднесе само кај еден управител на инфраструктура. Во тој случај управителот на инфраструктура може во име на барателот да побара инфраструктурен капацитет кај други управители на инфраструктура.

(5) Барател кој поднесува барање за инфраструктурен капацитет, кој се однесува за меѓународна траса, барањето може да го поднесе само кај еден управител на инфраструктура и во тој случај управителот на инфраструктура може во име на барателот да побара инфраструктурен капацитет кај друг управител на инфраструктура.

8. Постапка за доделување на инфраструктурен капацитет

Член 83

- (1) Управителот на инфраструктура во постапката за доделување на инфраструктурен капацитет е должен што е можно повеќе да ги исполни барањата за доделување на инфраструктурни капацитети, вклучувајќи ги и барањата за возни траси што опфаќаат повеќе од една мрежа, и притоа земајќи ги предвид сите ограничувања во поглед на можностите на барателите, како и економските резултати што ги оствариле од нивното работење.
- (2) Управителот на инфраструктура може да даде приоритет на одреден вид услуги при доделувањето и во процесот на координација, согласно со членовите 85 и 87 на овој закон.
- (3) Управителот на инфраструктура врши усогласување со барателите за проектот на возен ред започнувајќи од денот на поднесување на барањата до изработката на проектот на возниот ред.
- (4) Барателите се должни најмногу во рок од еден месец од добивањето на проектот на возен ред да се произнесат по него.
- (5) Доколку барателите не се изјаснат во рокот предвиден во ставот (4) на овој член управителот на инфраструктура го смета за прифатен проектот на возниот ред, а барателот смета дека му е доделен бараниот инфраструктурен капацитет.
- (6) Управителот на инфраструктура ги презема сите соодветни мерки со цел да ги разгледа и анализира изнесените забелешки и предлози дадени од страна на превозникот во однос на проектот на возниот ред.

9. Процес на координација

Член 84

- (1) Во постапката за доделување на инфраструктурен капацитет согласно со членот 83 од овој закон, кога управителот на инфраструктура ќе се соочи со соодветни несогласувања меѓу различните барања од барателите, преку процес на координација на барањата, ќе обезбеди што е можно најдобро исполнување на сите барања.
- (2) Во процесот на координација, управителот на инфраструктура има право да предложи инфраструктурен капацитет кој се разликува од оној капацитет за кој е поднесено барањето.
- (3) Управителот на инфраструктура се грижи во процесот на координација на барањата да ги разреши сите несогласувања, по пат на консултации со барателите, со цел да се избегнат конфликтите меѓу барателите и управителот на инфраструктура.
- (4) Процедурата и постапката што се применува во процесот на координација се утврдува од управителот на инфраструктура и се објавуваат во објавата на мрежа.
- (5) Со процедурата и постапката од ставот (4) на овој член се упатува како да се надминат потешкотиите во врска со договарањето на возните траси, како и начинот како да се надминат последиците од промените кои може да влијаат кај другите управители на инфраструктура.
- (6) Кога барањата за инфраструктурни капацитети не можат да се исполнат во процесот на координација, управителот на инфраструктура донесува решение со кое го одредува капацитетот и го доставува на барателот.
- (7) Барателот кој е незадоволен од решението донесено од страна на управителот на инфраструктура има право на жалба.
- (8) Жалбата од ставот (7) на овој член се поднесува до Агенцијата.
- (9) По жалбата одлучува Агенцијата во рок од десет работни дена од денот на

приемот на жалбата.

10. Заситена инфраструктура

Член 85

(1) Кога процесот на координација за барана траса и консултациите со барателите не е можно да ги задоволи барањата за инфраструктурен капацитет, тогаш управителот на инфраструктура веднаш го прогласува тој дел од инфраструктурата како заситен. За заситена инфраструктура може да се прогласи и дел од инфраструктура која во блиска иднина ќе има недостиг на капацитети.

(2) Кога управителот на инфраструктура ќе прогласи дека железничката инфраструктура е заситена, тој ќе спроведе анализа на капацитетите согласно со членот 88 од овој закон, освен доколку не е веќе спроведен план за зајакнување на капацитети согласно со членот 89 од овој закон.

(3) Кога за користење на железничката инфраструктура, согласно со членот 70 став (4) од овој закон, не е извршена наплата или не е постигнат задоволителен резултат од наплатата, а инфраструктурата е прогласена за заситена, управителот на инфраструктура може дополнително да примени приоритетни критериуми за доделување на инфраструктурните капацитети.

(4) При утврдувањето на приоритетните критериуми управителот на инфраструктура ја има предвид важноста на услугата, а особено кога услугата се однесува за меѓународен превоз на стока.

(5) Со цел да се гарантира развој на соодветни превозни услуги, а особено да се исполнат барањата за јавна услуга или да се поттикне развојот на железничкиот превоз на стока, управителот на инфраструктура ги презема сите потребни мерки, под недискриминаторски услови, да обезбеди ваквите услуги да добијат приоритет кога се доделува еден инфраструктурен капацитет.

(6) Заради поттикнување на развојот на железничкиот превоз на стока, а во случај на заситена инфраструктура, Владата на Република Македонија може да му одобри средства на управителот на инфраструктура, согласно со средствата обезбедени во годишната програма од членот 26 став (4) на овој закон.

(7) Процедурите што се спроведуваат и критериумите што се користат кога инфраструктурата е заситена се содржани во објавата на мрежа.

11. Ад хок барања

Член 86

(1) Управителот на инфраструктура одговара на секое ад хок барање за поединечни возни траси колку што е можно побрзо, а најмногу во рок од пет работни дена од денот на поднесувањето на барањето. Информациите што се даваат за слободните, односно неискористените капацитети до сите баратели кои имаат намера да ги користат инфраструктурните капацитети мора да бидат достапни на недискриминаторски начин.

(2) Управителот на инфраструктура, кога е потребно, спроведува процена на потребата да се резервира капацитет кој ќе биде на располагање согласно со возниот ред со цел да одговори брзо на евентуалните ад хок барања за користење на инфраструктурните капацитети, вклучувајќи ги и капацитетите на заситената инфраструктура.

12. Специјализирана инфраструктура

Член 87

(1) Инфраструктурните капацитети се сметаат дека се слободни на користење за сите видови на услуги, доколку ги исполнуваат карактеристиките потребни за

сообраќај на возот по соодветна траса.

(2) По исклучок од ставот (1) на овој член кога има соодветни алтернативни траси управителот на инфраструктура може, по усогласувањето со заинтересираните страни, да определи одредена инфраструктура да биде користена за одредени видови на превоз.

(3) Управителот на инфраструктура при доделувањето на инфраструктурните капацитети може да даде приоритет за случаите од ставот (2) на овој член почитувајќи ги начелата за транспарентност и недискриминација.

(4) Со доделувањето на специјализираната инфраструктура не треба да се забрани користењето на оваа инфраструктура за други видови на превоз кога капацитетот е слободен и кога железничките возила ги исполнуваат техничките карактеристики потребни за сообраќај на таа делница.

(5) Кога железничката инфраструктура е доделена согласно со ставовите (2), (3) и (4) од овој член истата треба да биде опишана во објавата на мрежа.

13. Анализа на капацитети

Член 88

(1) Анализата на капацитети ги определува ограничувањата на инфраструктурата. Анализата треба да ги идентификува причините за заситеност на инфраструктурата, како и да предвиди мерки кои треба да се преземат во краток и долг период со цел за заситеноста да се намали, односно ослободи и да предложи методи кои ќе овозможат задоволување на дополнителни барања.

(2) Анализата треба да ги земе предвид инфраструктурата, оперативното работење, видот на различни услуги и нивното влијание врз инфраструктурните капацитети како целина. Мерките од ставот (1) на овој член предвидуваат повторно одредување на траси, одредување на период на извршување на услуги, менување на максималната брзина на пругата и подобрување на инфраструктурата во целина.

(3) Анализата на капацитетите треба да биде завршена во рок од шест месеци од денот кога е утврдено дека инфраструктурата е заситена.

14. План за зајакнување на капацитети

Член 89

(1) Во рок од шест месеци по завршувањето на анализата на капацитетите, управителот на инфраструктура треба да подготви план за зајакнување на капацитетите, по извршени консултации со корисниците на релевантната заситена инфраструктура.

(2) Планот за зајакнување од ставот (1) на овој член ги содржи следниве елементи: - причини за заситеноста, - прогнозиран развој на сообраќајот, - ограничувања на развојот на инфраструктурата и - опции и трошоци за зајакнување на капацитетите, вклучувајќи ги и можните промени во надоместокот за пристап.

(3) Во планот за зајакнување од ставот (1) на овој член, врз основа на анализа на приходите и трошоците поврзани со можните мерки кои треба да се идентификуваат, се утврдува акциски план на постапување кој треба да се преземе за да се зајакне инфраструктурниот капацитет, при што треба да се направи временски распоред за спроведување на овие мерки.

(4) Планот за зајакнување од ставот (1) на овој член го одобрува органот на управување на управителот на инфраструктура.

(5) Управителот на инфраструктура треба да престане да наплатува секаков надоместок кој се наплатува за одредена инфраструктура согласно со членот 70

став (4) од овој закон во случаите кога:

- нема план за зајакнување на капацитетите или
- не напредува акцискиот план што е составен дел на планот за зајакнување на капацитетите.

(6) По исклучок од ставот (5) на овој член управителот на инфраструктура може да продолжи да врши наплата на надоместокот од членот 70 став (4) на овој закон по одобрение на Агенцијата, доколу:

- планот за зајакнување на капацитетите не може да се реализира поради објективни причини, односно причини што се вон контрола на управителот на инфраструктура или
- решенијата што се на располагање не се економски или финансиски одржливи.

15. Користење на возни траси

Член 90

(1) Управителот на инфраструктура ја откажува доделената возна траса која во текот на еден месец се користела помалку од прагот на квотата утврдена во објавата на мрежа, освен ако тоа било поради неекономски причини кои се од објективна природа и на кои превозникот не можел да влијае, а особено во случај на заситена инфраструктура.

(2) Управителот на инфраструктура во случај на заситена инфраструктура прагот на квота од ставот (1) на овој член го одредува земајќи го предвид претходното ниво на користење на трасата, во одредување на приоритетите во постапката за доделување на инфраструктурен капацитет.

16. Доделување на инфраструктурен капацитет наменет за одржување на железничка инфраструктура

Член 91

(1) Барањето и доделувањето на инфраструктурен капацитет за реконструкција, ремонт и одржување на железничката инфраструктура е составен дел од постапката за доделување на инфраструктурни капацитети.

(2) Управителот на инфраструктура ги зема предвид последиците од доделениот инфраструктурен капацитет за реконструкција, ремонт и одржување на инфраструктурата наспроти бараните капацитети на барателите.

17. Посебни мерки што се преземаат во случај на нарушување на сообраќајот

Член 92

(1) Во случај на нарушување на железничкиот сообраќај предизвикан од технички дефект, сериозна несреќа, несреќа или инцидент управителот на инфраструктура ги презема сите потребни мерки за воспоставување на редовни услови на сообраќај во најкраток можен рок.

(2) Управителот на инфраструктура изготвува резервен план во кој се наведуваат сите органи и институции што треба да се информираат во случај на сериозна несреќа, несреќа или инцидент или сериозни нарушувања на сообраќајот на возовите.

(3) Во итни случаи кога железничката инфраструктура не може да се користи, управителот на инфраструктура може да откаже траси на возови во временски период потребен за оспособување на инфраструктурата без претходно известување на превозникот.

(4) Управителот на инфраструктура ако оцени дека тоа е потребно може да бара од превозниците да ги стават на располагање ресурсите што се сметаат за

најсоодветни со цел за нормализација на условите за сообраќај во што е можно пократок рок.

(5) На барање на Управата превозниците се вклучуваат во спроведување, набљудување и исполнување на своите сигурносни стандарди и правила.

18. Возен ред

Член 93

(1) Управителот на инфраструктура еднаш годишно утврдува и донесува возен ред.

(2) Возниот ред се утврдува врз основа на договорот за користење на инфраструктурата склучен меѓу управителот на инфраструктура и превозниците.

(3) Возниот ред се менува на полноќ во втората сабота од месец декември. Кога има промена или прилагодување по завршување на зимскиот период во патничкиот сообраќај, промената се случува на полноќ во втората сабота во месец јуни секоја година, како и меѓу овие одредени временски периоди кога за тоа има потреба.

(4) Управителот на инфраструктура и превозниците сообраќајот, односно превозот го извршуваат согласно со утврдениот возен ред.

(5) Возниот ред, измените и дополнувањата на возниот ред за јавниот превоз на патници се објавуваат на веб страницата на управителот на инфраструктура, во најмалку два дневни весника и се истакнува на видни места во станичните објекти и друг вообичаен начин најдоцна седум дена пред започнувањето на важноста на возниот ред.

(6) Постапката, како и техничките нормативи за изработка на возниот ред ги пропишува министерот кој раководи со органот на државната управа надлежен за вршење на работите од областа на железничкиот сообраќај и железничката инфраструктура.

X. АГЕНЦИЈА ЗА РЕГУЛИРАЊЕ НА ЖЕЛЕЗНИЧКИОТ СЕКТОР

Член 94

(1) За обезбедување на транспарентно и недискриминаторно работење на управителот на инфраструктура превозниците, телата и институциите поврзани со работењето на железницата, како и други учесници кои обезбедуваат железнички услуги во железничкиот јавен превоз се основа Агенција за регулирање на железничкиот сектор.

(2) Агенцијата е независна од надлежните органи од членот 5 став (3) на овој закон.

Член 95

(1) Агенцијата се основа како самостојно и непрофитно правно лице со јавни овластувања утврдени со овој закон.

(2) Седиштето на Агенцијата е во Скопје.

(3) Работата на Агенцијата е јавна.

(4) Агенцијата стекнува статус на правно лице со запишување во Централниот регистар на Република Македонија.

(5) Агенцијата има Статут со кој се уредуваат прашањата значајни за извршување на дејноста и работата на Агенцијата, материјалните и други права и обврски, правата и обврските на членовите на Управниот одбор, како и вработените во Агенцијата.

(6) Статутот е изработен од страна на Управниот одбор на Агенцијата. На Статутот на Агенцијата согласност дава Владата на Република Македонија.

Член 96

Агенцијата за својата работа одговара пред Собранието на Република Македонија.

Член 97

(1) Агенцијата е надлежна:

- за контрола над квалитетот на железничките услуги дадени од превозниците и управителите на инфраструктура,
- да презема мерки потребни да се осигура дека правата на патниците се почитуваат,
- да обезбеди дека надоместокот за пристап до инфраструктурата утврден од управителот на инфраструктура е недискриминаторски, согласно со овој закон,
- да презема мерки за спречување на неправично и дискриминаторско однесување на управителот на инфраструктура и секој превозник или барател за доделување на инфраструктурен капацитет,
- да презема мерки за спречување на неправично и дискриминаторско однесување меѓу два или повеќе превозника при давањето на услуги во железничкиот превоз,
- да презема мерки за спречување на неправично и дискриминаторско применување на објавата на мрежа и рамковните договори,
- за одобрување на наплата на надоместок во случај на заситена инфраструктура, ако планот за капацитети не може да се реализира или понудените решенија се неекономични и финансиски неисплатливи,
- за контрола на пристап и користење на објекти и стабилни постројки со кои не управува управителот на инфраструктура, а кои се регулираат со договор меѓу давател на услуга и еден или повеќе превозници,
- да води регистар за издадени, поништени, повлечени дозволи за вршење на јавен железнички превоз издадени на превозник и дозволи за управување со железничка инфраструктура издадени на управител на инфраструктура,
- да го набљудува железничкиот пазар со цел да ја анализира конкуренцијата меѓу различните видови на превоз и да врши мониторинг на конкуренцијата на пазарот на железнички услуги, вклучувајќи го и пазарот за превоз на стока по железница.

(2) Агенцијата е овластена да побара дополнителни податоци, информации и друга документација од управителот на инфраструктура, превозникот или трети заинтересирани страни кои ѝ се потребни за вршење на работите од нејзина надлежност врз основа на овој закон и други прописи со кои се уредува вршењето на железничкиот превоз.

(3) Субјектите од ставот (2) на овој член се должни да одговорат на барањето на Агенцијата и да ѝ ги достават бараните податоци, информации и друга документација без одлагање.

(4) Доколку се водат преговори меѓу барателите и управителот на инфраструктура, а се однесуваат на нивото на надоместокот за пристап до инфраструктурата, треба да се спроведат под надзор на Агенцијата, при што Агенцијата интервенира само ако преговорите меѓу барателите и управителот на инфраструктура не се во согласност со овој закон.

Член 98

Агенцијата разменува информации за својата работа и за принципите на одлучување и за практиките заради усогласување на принципите за донесување на одлуки со други странски регулаторни тела.

1. Жалбена постапка

Член 99

(1) Барателот има право на жалба до Агенцијата, ако смета дека бил неправично третиран, дискриминиран или е на некој начин оштетен и не се согласува со одлуката донесена од управителот на инфраструктура, а во врска со:

- објавата на мрежа,
- критериумите содржани во објавата на мрежа,
- процесот за доделување на инфраструктурните капацитети и постигнатите резултати,
- планот за наплата,
- висината или структурата на надоместокот за пристап до инфраструктурата кој се плаќа или траба да се плати и
- договорите за пристап согласно со членот 65 од овој закон.

(2) Агенцијата во постапката по жалба има овластување да бара потребни информации од управителот на инфраструктура, барателите и од секоја инволвирана трета страна вклучени во постапката, кои мора да се достават без одлагање.

(3) Жалбата од ставот (1) на овој член може да се поднесе во рок од осум дена од денот на добивањето на актот на управителот на инфраструктура.

(4) Агенцијата одлучува по жалбата во рок од 15 дена од денот на доставувањето на сите потребни информации и донесува решение.

(5) Во случај на жалба против одбивањето да се додели инфраструктурен капацитет или против условите за доделување на инфраструктурен капацитет, Агенцијата или потврдува дека нема потреба од менување на одлуката на управителот на инфраструктура или бара менување на таа одлука во согласност со насоките одредени од Агенцијата.

(6) Решението од ставот (4) на овој член е обврзувачко за сите страни.

(7) Против решението од ставот (4) на овој член може да се поднесе тужба пред Управниот суд на Република Македонија во рок од 30 дена од денот на приемот на решението.

2. Органи на Агенцијата

Член 100

Органи на Агенцијата се Управен одбор и директор на Агенцијата.

3. Управен одбор на Агенцијата

Член 101

(1) Управниот одбор се состои од три члена од кои еден е претседател на Управниот одбор.

(2) Со работата на Управниот одбор раководи претседателот на Управниот одбор.

(3) Претседателот и членовите на Управниот одбор ги именува Собранието на Република Македонија на предлог на Комисијата за прашања на изборите и именувањата на Собранието на Република Македонија со мандат од четири години, со можност за уште еден мандат.

(4) За претседател и членови на Управниот одбор можат да бидат именувани лица кои се државјани на Република Македонија, со постојано живеалиште во Република Македонија, имаат завршено високо образование од областа на техничките, правните и економските науки, со работно искуство над пет години од областа на превозот на железничкиот сообраќај и инфраструктурата и со активно познавање на еден странски јазик.

(5) Претседателот и членовите на Управниот одбор се именуваат не подоцна од

60 дена пред истекот на мандатот.

(6) За времетраењето на мандатот претседателот и членовите на Управниот одбор не можат да бидат пратеници во Собранието на Република Македонија, членови на Владата на Република Македонија, лица кои извршуваат должности во органите и телата на политички партии, членови на управни и надзорни одбори на јавни претпријатија или членови на друг вид на асоцијација на правни и физички лица кои би можеле да доведат до конфликт на интереси.

(7) Претседателот, членот на Управниот одбор, неговиот/нејзиниот брачен другар или невенчан партнер, како и блиски роднини во прва линија до второ колено, не можат да имаат удел на акции, директно или индиректно во организацијата што извршува активности кои директно спаѓаат под надлежност на Агенцијата.

(8) Ако постапката за именување не е завршена пред истекот на мандатот на претседателот и членовите на Управниот одбор чиј мандат е истечен, претседателот и членовите на Управниот одбор ќе продолжат да ја вршат својата функција, но не подолго од шест месеци.

(9) Претседателот и членовите на Управниот одбор имаат право на месечен надоместок и надоместок на други трошоци утврдени со Статутот на Агенцијата.

(10) Средствата за надоместокот и другите трошоци на претседателот и членовите на Управниот одбор се обезбедуваат од средствата на Агенцијата, утврдени со годишниот финансиски план.

(11) За претседател и член на Управниот одбор можат да бидат именувани лица вработени во други правни лица, освен ако тоа не претставува конфликт на интереси согласно со овој закон.

4. Начин на работа и одлучување на Управниот одбор

Член 102

(1) Управниот одбор одлучува на седници. Седниците ги свикува претседателот на Управниот одбор.

(2) Седниците на Управниот одбор се јавни. По исклучок, Управниот одбор може да одлучи дали седницата или расправата по некоја точка ќе биде затворена за јавноста.

(3) Одлуките на Управниот одбор се донесуваат со мнозинство гласови од вкупниот број членови на Управниот одбор.

5. Надлежност на Управниот одбор

Член 103

Управниот одбор ги има следниве надлежности:

- донесува Статут,
- донесува годишна програма за работа и развој на Агенцијата,
- донесува годишен финансиски план на Агенцијата,
- одобрува годишен финансиски извештај со завршна сметка на Агенцијата,
- одобрува извештај за реализација на годишната програма за работа и развој на Агенцијата,
- ги донесува општите акти за организација и систематизација на работењето на Агенцијата,
- решава по жалби,
- соработува со други државни органи и институции, органи на единиците на локалната самоуправа,
- доставува извештаи, препораки и предлози до Собранието на Република Македонија и други државни органи и институции од областа на железничкиот сообраќај,
- донесува други акти на Агенцијата и

- врши други работи утврдени со Статут и овој закон.

6. Разрешување на претседателот и членовите на Управниот одбор

Член 104

(1) Собранието на Република Македонија, по предлог на Комисијата за прашања на изборите и именувањата, може да ги разреши претседателот и членовите на Управниот одбор пред истекот на мандатот за кои се именувани поради следниве причини:

- на нивно барање,
- во случај на спреченост на вршење на функцијата поради болест подолго од шест месеци или смрт,
- прифаќање на функција или работа што е неспојлива со неговата функција член на Управниот одбор,
- ако е осуден со правосилна судска пресуда за кривично дело со казна затвор во траење над шест месеци или казна забрана за вршење на професија, дејност или должност со денот на изрекувањето на казната за време додека ја врши функцијата,
- повреда на одредбите или прописите донесени врз основа на овој закон или злоупотреба на функцијата и
- неоправдано отсуство едноподруго на три седници или пет седници во тековната година.

(2) Недоставувањето на годишна програма за работа и развој на Агенцијата, како и годишен финансиски извештај до Собранието на Република Македонија е основ за колективно разрешување на претседателот и членовите на Управниот одбор.

(3) Доколку постои причина за разрешување на член од Управниот одбор на Агенцијата пред истекот на мандатот за кој е именуван, Управниот одбор на Агенцијата треба да ја извести Комисијата за прашања на изборите и именувањата на Собранието на Република Македонија во рок од седум дена од денот на дознавањето за причината.

7. Директор на Агенцијата и услови кои треба да ги исполнува директорот

Член 105

(1) Со работата на Агенцијата раководи директор.

(2) Директорот на Агенцијата го именува Управниот одбор на Агенцијата по пат на јавен конкурс.

(3) Мандатот на директорот е четири години со можност за уште еден последователен мандат.

(4) Директорот на Агенцијата треба да биде државјанин на Република Македонија, со постојано живеалиште во Република Македонија, да има завршено високо образование од областа на техничките, правните и економските науки, да има работно искуство над пет години од областа на превозот на железничкиот сообраќај и инфраструктурата и најмалку три години работно искуство на раководно место и активно познавање на еден странски јазик.

(5) Управниот одбор е должен да го именува директорот не подоцна од 30 дена пред истекот на мандатот на неговиот претходник.

(6) Директорот на Агенцијата, неговиот/нејзиниот брачен дугар или невенчан партнер, како и блиски роднини во прва линија до второ колено, не може да имаат удел на акции, директно или индиректно во организацијата што извршува активности кои директно спаѓаат под надлежност на Агенцијата.

(7) Директорот е професионално ангажиран во Агенцијата со полно работно време.

8. Надлежност на директорот

Член 106

(1) Директорот раководи со работата на Агенцијата и е одговорен за законито работење на Агенцијата и ги има следниве надлежности:

- ја претставува и застапува Агенцијата,
- ја организира работата и раководи со стручните служби на Агенцијата,
- предлага годишна програма за работа и развој, годишен финансиски план на Агенцијата, изработува финансиски извештај со завршна сметка и извештај од реализираната годишна програма за работа и развој на Агенцијата,
- предлага општи акти за организација и систематизација на работењето на Агенцијата,
- предлага акти што ги донесува Управниот одбор,
- ги извршува одлуките донесени од страна на Управниот одбор,
- дава овластувања во рамките на своите надлежности,
- донесува решенија по жалбена постапка,
- соработува со други државни органи и институции, органи на единиците на локалната самоуправа и со невладини организации и здруженија на граѓани и
- врши други работи утврдени со овој закон и Статут на Агенцијата.

(2) Директорот на Агенцијата е должен да воспостави внатрешна контрола преку имплементација на соодветен систем на финансиски менаџмент и контрола и внатрешна ревизија согласно со Законот за јавна внатрешна финансиска контрола.

(3) Директорот има право да присуствува и учествува на состаноците на Управниот одбор без право на глас.

(4) Директорот може да поднесе оставка на својата функција во писмена форма до Управниот одбор.

(5) Ако мандатот на директорот е завршен, а постапката за именување на директор не е завршена, тогаш директорот продолжува да ја врши функцијата се додека не се именува директор, но не подолго од шест месеци.

9. Разрешување на директор

Член 107

Директорот може да биде разрешен од страна на Управниот одбор пред истекот на мандатот во следниве случаи:

- на негово барање,
- во случај на спреченост за вршење на функција поради болест подолго од шест месеци или смрт,
- прифаќање на функција или работа што се неспојливи со неговата функција на директор,
- ако е осуден со правосилна судска пресуда за кривично дело на казна затвор во траење од над шест месеци или казна забрана за вршење на професија, дејност или должност со денот на изрекување на казната за време додека ја врши функцијата и
- повреда на одредбите или прописите донесени врз основа на овој закон или злоупотреба на функцијата.

10. Средства за вршење на дејност на Агенцијата

Член 108

(1) Средствата за работа на Агенцијата се обезбедуваат од:

- годишна такса за регулирање на пазарот на железнички услуги,
- сопствени средства,

- донации и заеми и - други средства.

(2) Управителите на инфраструктура и превозниците како учесници во пазарот на железнички услуги на Агенцијата и плаќаат годишна такса за регулирање на пазарот на железнички услуги.

(3) Годишната такса од ставот (2) на овој член претставува збир од таксата за регулирање на пазарот на железнички услуги што ја плаќаат сите управители на инфраструктура и сите превозници.

(4) Основицата за пресметување на годишната такса од ставот (2) на овој член изнесува 1,5% од остварениот годишен надоместок за користење на железничка инфраструктура што го наплатуваат управителите на инфраструктура од превозниците и тоа од минималниот пакет на услуги и пристапот по пруга до услужните објекти.

(5) За годишно остварениот приход од надоместок за користење на железничка инфраструктура и тоа за минималниот пакет на услуги и пристапот по пруга до услужните објекти, управителите на инфраструктура поднесуваат до Агенцијата извештај, за секој превозник одделно, најдоцна до 5 март секоја година.

(6) Годишната такса од ставот (2) на овој член што ја плаќаат управителите на инфраструктура изнесува 30% од износот утврден во ставот (4) на овој член. Секој управител на инфраструктура ќе плаќа такса пропорционална на нивното учество во вкупно остварениот приход од надоместок за користење на железничка инфраструктура и тоа од минималниот пакет на услуги и пристапот по пруга до услужните објекти.

(7) Годишната такса од ставот (2) на овој член што ја плаќаат превозниците изнесува 70% од износот од ставот (4) на овој член. Секој превозник учесник во пазарот на железнички услуги ќе плаќа такса пропорционално на нивното учество во вкупно направениот трошок на име на надоместок за користење на железничка инфраструктура на Република Македонија и тоа од минималниот пакет на услуги и пристапот по пруга до услужните објекти.

(8) Управителите на инфраструктура и превозниците се должни два пати годишно, најдоцна до 31 март и 30 септември секоја година, на сметка на Агенцијата, да ја платат таксата од ставот (2) на овој член.

(9) Годишната такса од ставот (2) на овој член се плаќа на сметка на Агенцијата и се користи за вршење на работите на Агенцијата утврдени со овој закон.

Член 109

(1) Годишната програма за работа и развој на Агенцијата и годишниот финансиски план, Управниот одбор ги донесува најдоцна до крајот на јануари секоја година.

(2) Годишниот финансиски извештај со завршна сметка и извештајот за работата на Агенцијата, Управниот одбор на Агенцијата ги донесува најдоцна до крајот на март секоја година, а се однесуваат за претходната година.

(3) На годишната програма за работа и развој на Агенцијата годишниот финансиски план како и годишниот финансиски извештај и извештајот за реализација на годишната програма за работа и развој на Агенцијата согласност дава Собранието на Република Македонија.

(4) Годишниот финансиски извештај содржи завршна сметка, како и ревизорски и финансиски извештај за претходната година. Ревизорскиот извештај го врши надворешен и независен ревизор избран согласно со Законот за јавните набавки.

(5) На барање на Собранието на Република Македонија Агенцијата е должна да поднесе извештај за работа и развој на Агенцијата и финансиски извештај за работењето на Агенцијата и за период пократок од една година.

11. Организација и вработување во Агенцијата

Член 110

- (1) Стручните работи во Агенцијата ги извршуваат лица вработени во Агенцијата.
- (2) Внатрешната организација и начинот на работа на стручната служба поблиску се уредува со актот за организација и систематизација на работите и задачите на Агенцијата.
- (3) Со Статутот на Агенцијата поблиску се утврдува постапката и начинот на внатрешното организирање и работење на Агенцијата.
- (4) Претседателот и членовите на Управниот одбор на Агенцијата, директорот и вработените во Агенцијата се должни да ги чуваат како службена тајна сите документи и информации до кои ќе дојдат при извршувањето на својата работа и должност, а чие соопштување до неовластено лице ќе штети на угледот и интересите на Агенцијата.

12. Надзор над законитоста на работењето на Агенцијата

Член 111

- (1) Надзор над законитоста на работењето на Агенцијата и општите акти врши органот на државната управа надлежен за работите од областа на железниците и железничкиот сообраќај.
- (2) Надзорот над финансиското работење на Агенцијата го врши надлежниот орган на државната управа, односно правно лице кое за тоа е јавно овластено.

XI. КОНЦЕСИЈА

Член 112

- (1) Концесија може да се даде за:
 - 1) изградба на нова железничка инфраструктура и
 - 2) управување со дел или со целата железничка инфраструктура согласно со овој закон.
- (2) Концесијата за управување со дел од железничка инфраструктура се дава на предлог на министерот кој раководи со органот на државната управа надлежен за вршење на работите од областа на железничкиот сообраќај и железничката инфраструктура или на предлог на управителот на инфраструктура одобрен од министерот кој раководи со органот на државната управа надлежен за вршење на работите од областа на железничкиот сообраќај и железничката инфраструктура кога оваа концесија е економски оправдана.
- (3) Концесијата може да се даде на домашно и странско правно и физичко лице (концесионер), кои имаат капитал и кои располагаат со кадровски потенцијал и опрема за успешно извршување на работите кои се предмет на концесијата.
- (4) За давање на концесијата од ставот (1) точка 2 на овој член подносителот на барањето за концесија мора да има дозвола за управување со железничката инфраструктура и одобрение за сигурност.
- (5) Постапката за давање на концесијата од ставот (1) на овој член се спроведува согласно со Законот за концесии и други видови на јавно приватно партнерство.
- (6) За доделената концесија се плаќа надоместок во висина и на начин утврден согласно со Законот за концесии и други видови на јавно приватно партнерство.

Член 113

- (1) Концесијата за изградба на нова железничка инфраструктура се дава во рок кој не може да биде подолг од 50 години од денот на доделувањето на концесијата.

(2) Концесијата за управување на дел од постојната инфраструктура се дава во рок кој не може да биде подолг од 20 години од денот на доделувањето на концесијата.

Член 114

(1) Меѓусебните права и обврски на Владата на Република Македонија и концесионерите се уредуваат со договор за концесија.

(2) Со договорот од ставот (1) на овој член, покрај другото се определуваат условите под кои се користи концесијата, начинот на плаќање и висината на надоместокот.

Член 115

Концесионерот е должен железничката пруга или објект на пругата да ги проектира, изгради и даде во употреба, односно да ги користи согласно со прописите, нормативите и стандардите за ваков вид објекти во Република Македонија.

Член 116

Правата и обврските утврдени со овој закон и прописите донесени врз основа на овој закон во однос на одржувањето, заштитата и надзорот на железничката инфраструктура и спроведувањето на мерките за сигурност на железничкиот сообраќај важат и за концесионерот.

Член 117

Концесијата престанува да важи на начин и под услови предвидени во Законот за концесии и други видови на јавно приватно партнерство, како и условите предвидени со договорот за концесија.

XII. ФИНАНСИРАЊЕ НА ЖЕЛЕЗНИЧКА ИНФРАСТРУКТУРА

Член 118

(1) Финансирањето на железничката инфраструктура се врши согласно со годишната програма од членот 26 став (4) на овој закон.

(2) Средствата за финансирање на изградба на нова железничка инфраструктура се обезбедуваат од:

- 1) средства од Буџетот на Република Македонија за тековната година;
- 2) кредити и заеми и
- 3) други извори.

(3) Средствата за финансирање на постојната железничка инфраструктура се обезбедуваат од:

- 1) надоместок за користење на железничка инфраструктура;
- 2) средства обезбедени од Буџетот на Република Македонија во износ од најмалку 0,3% од планираните даночни приходи во централниот буџет на Република Македонија за тековната година;
- 3) буџетите на единиците на локалната самоуправа за финансирање на услуги од јавен интерес во железничката инфраструктура;
- 4) дел од вложување на домашни и странски лица и
- 5) средства од други извори.

(4) Намената и начинот на користење на буџетските средства од ставовите (2) и (3) на овој член се утврдуваат со годишната програма за финансирање на железничката инфраструктура од членот 26 став (4) на овој закон.

XIII. УСЛУГИ ОД ЈАВЕН ИНТЕРЕС ВО ЖЕЛЕЗНИЧКИОТ ПРЕВОЗ НА ПАТНИЦИ

1. Органи надлежни за организирање на услуги од јавен интерес

Член 119

(1) Со цел да се оствари јавен интерес во железничкиот превоз на патници во Република Македонија каде што приходот остварен од транспортните услуги не може да ги покрие трошоците, како и за да се зголеми способноста на превозниците во железничкиот превоз на патници да бидат конкурентни со другите видови на превоз, Владата на Република Македонија на предлог на министерот кој раководи со органот на државната управа надлежен за вршење на работите од областа на железничкиот сообраќај и железничката инфраструктура, ќе ги определи таквите услуги.

(2) За остварување на јавниот интерес од ставот (1) на овој член на подрачјето на единиците на локалната самоуправа советите на единиците на локалната самоуправа можат да ги определат таквите услуги, за што го известуваат органот на државната управа надлежен за вршење на работите од областа на железничкиот сообраќај и железничката инфраструктура.

(3) Обезбедување на средствата за намената од ставовите (1) и (2) на овој член се врши од Буџетот на Република Македонија и/или буџетите на единиците на локалната самоуправа според следниве критериуми:

- постоење на јавен интерес,
- достапност на друг вид на сообраќај,
- утврдената политика на цената на билети за патнички железнички превоз и
- вложувања во сигурност на железничкиот сообраќај.

(4) Услугите од јавен интерес во железничкиот превоз на патници не се однесува на услуги кои се вршат од историски интерес или туристичка вредност.

Член 120

(1) Органот на државната управа надлежен за вршење на работите од железничкиот сообраќај и железничката инфраструктура го избира превозникот кој ќе ги извршува услугите од членот 119 на овој закон, согласно со овој и друг закон.

(2) Избраниот превозник склучува договор за период од најмалку пет години со Владата на Република Македонија или градоначалниците на општините, односно градоначалникот на градот Скопје. Договорот ќе му обезбеди на избраниот превозник компензација на трошоците врз основа на пресметки утврдени со договорот.

Член 121

Средствата за надоместување на дел од трошоците на превозниците од членот 120 на овој закон, се обезбедуваат од Буџетот на Република Македонија, односно од буџетот на единиците на локалната самоуправа.

XIV. ДОЛЖНОСТИ НА ШТРАЈКУВАЧКИОТ ОДБОР И РАБОТНИЦИТЕ ЗА ВРЕМЕ НА ШТРАЈК

Член 122

(1) Правното лице кое врши јавен превоз и правното лице управител на инфраструктура за време на штрајк, штрајкувачкиот одбор и работниците кои учествуваат во штрајкот се должни да обезбедат неопходно ниво на процесот на работа со кое нема да се загрози животот, здравјето, економската и социјалната

сигурност на граѓаните и неопходното вршење на стопанските и други дејности во Република Македонија, односно за време на штрајк мораат да сообраќаат следниве возови кои:

- превезуваат животни,
- превезуваат свежи производи,
- превезуваат опасни материји и предмети,
- сообраќаат во меѓународниот сообраќај,
- превезуваат суровини, репроматеријали и погонски материјали кои се неопходни за одвивање на стопанските и други дејности на земјата и
- превезуваат патници во локалниот патнички сообраќај на сите релации и тоа по еден пар возови.

(2) Штрајкувачкиот одбор и раководното лице на управителот на инфраструктура и на превозникот ги одредуваат работниците кои ќе ги извршуваат работите од ставот (1) на овој член.

(3) Необезбедувањето на неопходното ниво на процесот на работа, во смисла на овој член, претставува потешка повреда на работната обврска.

XV. НАДЗОР

1. Надзор над законитоста

Член 123

Надзор над законитоста на спроведувањето на овој закон и прописите донесени врз основа на овој закон врши органот на државната управа надлежен за вршење на работите од областа на железничкиот сообраќај и железничката инфраструктура.

2. Инспекциски надзор

Член 124

(1) Инспекциски надзор над спроведување на одредбите на овој закон и прописите донесени врз основа на овој закон врши Управата за сигурност на железничкиот систем преку инспектори за сигурност на железничка инфраструктура, сигурност на превоз на патници и стока во железницата и сигурност на сигнално-сигурносни, комуникациски системи и електротехнички постројки (во натамошниот текст: инспектор).

(2) Условите за назначување на инспекторите од ставот (1) на овој член се пропишани со Законот за сигурност во железничкиот систем.

Член 125

(1) Превозникот и управителот на инфраструктура се должни на инспекторите да им овозможат непречено вршење на инспекцискиот надзор, да им даваат потребни објаснувања и да им овозможат увид во документацијата потребна за вршење на инспекцискиот надзор.

(2) Правните и физичките лица кои на железничката пруга или во непосредна близина на железничката пруга изведуваат или вршат работи, се должни на инспекторот да му овозможат вршење на инспекција, да му дадат потребни објаснувања и да му ја стават на увид потребната техничка документација.

Член 126

(1) Инспекторите од членот 124 на овој закон, вршат надзор над:

- спроведувањето на одредбите на овој закон и поблиските прописи кои произлегуваат од овој закон,

- организацијата на железничкиот систем,
 - превозот во железничкиот сообраќај,
 - железничката инфраструктура (изградба, реконструкција, ремонт, одржување и заштита) и
 - индустриските железници и индустриските колосеци.
- (2) За прекршоците предвидени со овој закон инспекторите од членот 124 на овој закон поднесуваат барање против сторителот, за поведување на прекршочна постапка пред надлежен суд.

Член 127

(1) Инспекторот е овластен:

- да нареди запирање на работите што се изведуваат на железничка пруга и во заштитниот појас на железничката пруга, ако се утврди дека постои опасност со тие работи да се загрози сигурноста на железничкиот сообраќајот,
- да нареди запирање на работите што се изведуваат во заштитниот појас на железничката пруга, ако тие се изведуваат без одобрение за градење,
- да ја прегледа техничката документација во врска со изградбата, реконструкцијата, ремонтот и одржувањето на железничките пруги,
- да ги прегледа работите на изградбата, реконструкцијата, ремонтот, одржувањето и заштитата на железничките пруги и објектите на пругите,
- да нареди рушење на објект или негов дел што се гради во заштитниот појас, спротивно на овој закон,
- да ја провери исполнетоста на условите за управување со железничката инфраструктура и
- да провери дали правилно и редовно се спроведува утврдениот и објавениот возен ред во железничкиот сообраќај.

(2) Ако железничката пруга не е во таква состојба што на неа може да се врши безбеден сообраќај, инспекторот ќе нареди веднаш да се преземат мерки за обезбедување на сообраќајот, а по потреба ќе го забрани привремено и сообраќајот на железничката пруга, односно на загрозената делница од железничката пруга.

Член 128

(1) Инспекторите од членот 124 на овој закон работите на инспекцискиот надзор ги вршат самостојно и донесуваат решение во рамките на овластувањата определени со овој закон.

(2) Против решението на инспекторите може во рок од осум дена од денот на приемот на решението да се поднесе жалба министерот кој раководи со органот на државната управа надлежен за вршење на работите од областа на железничкиот сообраќај и железничката инфраструктура.

(3) Жалбата од ставот (2) на овој член не го одлага извршувањето на решението, ако тоа го бара итноста на мерките одредени во решението.

XVI. ПРЕКРШОЧНИ ОДРЕДБИ

Член 129

(1) Глоба во износ од 3.000 до 5.000 евра во денарска противвредност ќе му се изрече за прекршок на правно лице, ако:

- врши јавен превоз на патници и стока без дозвола за вршење на јавен железнички превоз (член 15),
- врши јавен превоз на патници и стока без сертификат за сигурност на јавен железнички превоз (член 19),
- врши превоз за сопствени потреби без сертификат за сигурност (член 20),

- управува со железничка инфраструктура без дозвола за управување со железничка инфраструктура (член 21),
 - управува со железничка инфраструктура без одобрение за сигурност (член 22),
 - проектира, гради, реконструира, ремонттира и опремува железничка инфраструктура што не одговара на потребите на сигурност на сообраќајот и заштитата на животната средина и природата (член 27 став (3)),
 - приклучи друга железничка пруга на железничка пруга или на отворена пруга спротивно на членот 37 став (1) од овој закон,
 - приклучи железничка пруга на отворена главна пруга, а одвојната свртница не е изведена со заштитен колосек или не е обезбедена со сигнали и претсигнали (член 37 став (2)),
 - не обезбеди поседнување на одвојната свртница од страна на железнички работник (член 37 став (3)),
 - на заеднички мост не ја одвои железничката пруга од јавниот пат со сигурносна ограда (член 38),
 - гради пат во пружниот појас (член 39 став (1)),
 - не го обезбеди пропишаното растојание меѓу железничката пруга и патот или ако на патот не постави сигурносни огради (член 39 ставови (3), (4) и (5)),
 - во железничка пруга вгради постројки, уреди и опрема без да поседува документ за сообразност (член 43 став (2)),
 - врши изградба и одржување на системот за врски спротивно на членот 44 став (1) од овој закон,
 - врши електрификација на железничка пруга спротивно на членот 50 ставови (1) и (2) од овој закон,
 - не спроведе соодветни заштитни мерки на места на пругата на кои контактната мрежа е под напон каде што постои опасност по животот на луѓето (член 51 став (1)),
 - на постројките и уредите што се наоѓаат во непосредна близина на контактната мрежа не спроведе соодветни мерки за заштита од електрични влијанија (член 51 став (2));
 - во пружниот и заштитниот појас врши поставување на телефонски, телеграфски и други кабловски водови, ниско напонски електрични водови, односно водови за напојување, канализација, водоводи, топловоди, цевководи и други слични уреди без согласност издадена од управителот на инфраструктура (член 57 став (1));
 - врши јавен превоз на железничката инфраструктура без обезбеден пристап до неа (член 65 став (1));
 - доделениот инфраструктурен капацитет го пренесе на друг превозник или давател на услуги (член 76 став (2)),
 - врши трговија со инфраструктурни капацитети (член 76 став (3)),
 - сообраќајот, односно превозот го извршуваат спротивно на утврдениот возен ред (член 93 став (4)) и
 - возниот ред и измените на возниот ред не ги објави на веб страницата на управителот на инфраструктура, во најмалку два дневни весника и не го истакне на видни места во станичните објекти во определениот рок (член 94 став (5)).
- (2) Глоба во износ од 1.500 до 2.000 евра во денарска противвредност ќе му се изрече и на одговорното лице во правното лице за прекршокот од ставот (1) на овој член.

Член 130

- (1) Глоба во износ од 2.000 до 3.000 евра во денарска противвредност ќе му се изрече за прекршок на правно лице, ако:
- не објави биланс на успех и биланс на состојба (членови 6 ставови (2) и (3) и 9 ставови (3) и (8)),
 - во утврдениот рок не ги пријави статусните промени, промена на фактите и

- околностите од значење на извршување на дејноста (член 17 став (9)),
- предаде во сообраќај железничка пруга и постројка, објект и уред на пругата без одобрение за употреба (член 32 став (3)),
 - изведува работи на ремонт на железничка пруга без техничка документација и согласност на техничка документација (член 33 ставови (1) и (2)),
 - меѓусебно вкрстување на железнички пруги и вкрстување на железничка пруга со друга пруга (индустриска железница, индустриски колосек, трамвајска пруга и слично), изврши спротивно на членот 34 од овој закон,
 - во пружниот појас поставува цевководи, електрични и други воздушни водови, подземни кабли и други слични инсталации без согласност на управителот на инфраструктура, како и да се вкрстуваат со железничка пруга или да се изведуваат паралелно со пругата, ако со нивното поставување и работење се загрозува сигурноста и безбедноста при извршување на железничкиот сообраќај (член 41),
 - во вршењето на железничкиот сообраќај применува сообраќајни железнички сигнали и сигнални ознаки спротивно на членот 45 од овој закон,
 - системот на сигнализација и сигнални ознаки не одговараат на организацијата и процесот на работата и не ги исполнува барањата на безбедноста на сообраќајот (член 46 став (1)),
 - со сигнали и сигнални ознаки не се означат опасностите од привремен карактер или ако истите не се отстранат по престанувањето на причините поради кои биле поставени (член 47),
 - железничките пруги не се опремени со пропишаните сигнални знаци и сигнални ознаки согласно со членот 48 став (1) од овој закон,
 - сигналните знаци и сигналните ознаки не одговараат на пропишаните услови (член 48 став (2)),
 - железничкиот сообраќај не се извршува во согласност со пропишаните сигнални знаци и сигнални ознаки (член 48 став (4)),
 - не ги отстрани и замени оштетените и дотраените сигнални знаци и сигнални ознаки, а во случај на изменети услови на сообраќај на пругата не ги дополни (член 48 став (5)),
 - не го означи возот согласно со членот 49 од овој закон,
 - не ја одржува железничката инфраструктура во состојба што обезбедува сигурен сообраќај (член 52 став (1)),
 - не врши работи на заштита на железничката пруга, објектите, уредите, постројките и опремата и други работи на заштита (член 56 став (1)) и
 - не презема потребни мерки за техничка и физичка заштита на железничката пруга и на објектите на пругата (член 60 став (1)).
- (2) Глоба во износ од 800 до 1.500 евра во денарска противвредност ќе му се изрече и на одговорното лице во правното лице за прекршокот од ставот (1) на овој член.

Член 131

- (1) Глоба во износ од 1.000 до 2.000 евра во денарска противвредност ќе му се изрече за прекршок на правно лице, ако:
- не води евиденција и други технички податоци од значење за сигурноста на железничкиот сообраќај (член 29 став (4)),
 - при изградба или реконструкција на железничката пруга инвеститорот не ги измести, односно прилагоди инсталациите кон настанатите промени (член 31 став (1)),
 - не ги извести имателите на инсталации во определниот рок за започнување на работите (член 31 став (2)),
 - не им овозможи на имателите на инсталации увид во документацијата потребна за изместување на инталациите (член 31 став (3)),

- во пружниот појас сади дрвја, гради згради и други објекти, освен објекти што му служат на управителот на инфраструктура (член 40 став (1)),
 - одржувањето, односно ремонтот на железничките пруги се врши на начин кој не овозможува сигурен сообраќај (член 42 став (2)),
 - по звршувањето на работите не ги отстрани од пругата и пружниот појас остатоците од материјалот, средствата за работа, знаците за предупредување и другите предмети за обезбедување на безбеден сообраќај (член 42 став (3)),
 - при изградба и реконструкција на железнички пруги, електронската комуникациска мрежа, односно електронска комуникациска инфраструктура со придружните средства не се изведени согласно со закон (член 44 став (2)),
 - комуникацијата меѓу работниците кои непосредно го регулираат сообраќајот не се снима (член 44 став (3)),
 - на патен премин не постави заштитни порти и истите не ги одржува (член 50 ставови (3) и (4)),
 - не постави сообраќајни знаци за забрана на сообраќајот на патнички возила и истите не ги одржува (член 50 став (5)),
 - при вкрстување на железничка пруга и пат во исто ниво не ги одржува патните премини (член 53 ставови (1) и (2)),
 - изведува работи или други активности во пружниот појас и заштитниот појас без согласност (член 57 став (1)),
 - во заштитниот појас на железничката пруга гради згради и објекти или поставува постројки и уреди без одобрение (член 59 ставови (1) и (2)),
 - управителот на инфраструктура не ги отстрани привремените заштитни направи, материјалот и другите средства и не плати надоместок за користење на земјиште (член 60 став (3)),
 - не презема мерки за заштита од пожар на железничкиот пружен појас, како и мерки за заштита на пожар на железничките возила (член 61 ставови (1) и (2)),
 - при чистење на снег од надвозници над електрифицирани електрични пруги не обезбеди механичка заштита од обрушување на снегот од контактната мрежа согласно со членот 62 од овој закон,
 - не води евиденција (член 63 став (1)),
 - не донесе акт за условите за градба, реконструкција, одржување и заштита на индустриски колосек, железнички возни средства, како и акт за организирање и регулирање на железничкиот сообраќај (член 64 став (5)) и
 - на инспекторот не му овозможи вршење на инспекција, не му дава потребни објаснувања, и не му овозможи увид во документацијата потребна за вршење на инспекцискиот надзор (член 125 став (1)).
- (2) Глоба во износ од 500 до 1.000 евра во денарска противвредност ќе му се изрече и на одговорното лице во правното лице за прекршок од ставот (1) на овој член.

Член 132

Глоба во износ од 500 до 700 евра во денарска противвредност ќе му се изрече за прекршок на физичко лице, ако:

- железничките работници не постапуваат според сигналните знаци и сигналните ознаки за предупредување (член 48 став (3)),
- во заштитниот појас на железничката пруга гради згради и објекти или поставува постројки и уреди без одобрение (член 59 ставови (1) и (2)) и
- на инспекторот не му овозможи вршење на инспекција, не му дава потребни објаснувања и не му ја стави на увид потребната техничка документација (член 125 став (2)).

Член 133

(1) За прекршоците од членовите 129, 130, 131 и 132 на овој закон пред

поднесување на барање за поведување на прекршочна постапка пред надлежен суд инспекторите од членот 124 на овој закон ќе спроведат постапка за порамнување. Доколку сторителот го признае прекршокот инспекторот на сторителот ќе му издаде платен налог заради наплата на глобата предвидена за прекршокот. Со потписот на платниот налог се смета дека сторителот на прекршокот се согласува да ја плати предвидената глоба.

(2) Сторителот на прекршоците од ставот (1) на овој член е должен да ја плати глобата во рок од осум дена од денот на приемот на платниот налог на сметка на Буџетот на Република Македонија. Сторителот кој ќе ја плати глобата во дадениот рок ќе плати само половина од изречента глоба утврдена во платниот налог.

(3) Ако сторителот на прекршокот од ставот (1) на овој член не ја плати глобата во рокот определен во ставот (2) на овој член инспекторот ќе поднесе барање за поведување на прекршочна постапка пред надлежниот суд.

(4) Управата за сигурност во железничкиот систем е должна да води евиденција за покренатите постапки за порамнување и за нивниот исход.

XVII. ПРЕОДНИ И ЗАВРШНИ ОДРЕДБИ

Член 134

Услугите од јавен интерес во железничкиот превоз на патници продолжува да ги врши МЖ Транспорт АД - Скопје се до неговата приватизација и/или либерализација на железничкиот превоз на патници во Република Македонија. Член 135 МЖ Транспорт АД - Скопје е должен во рок од една година од денот на влегувањето во сила на овој закон да го усогласи своето работење согласно со одредбите на овој закон.

Член 136

(1) Поблиските прописи утврдени со овој закон ќе се донесат во рок од шест месеци од денот на влегувањето на сила на овој закон.

(2) До денот на влегувањето во сила на прописите од ставот (1) на овој член ќе се применуваат постојните прописи.

Член 137

(1) Агенцијата за регулирање на пазарот на железнички услуги продолжува да работи како Агенција за регулирање на железничкиот сектор.

(2) Агенцијата за регулирање на железничкиот сектор е должна во рок од три месеци од денот на влегувањето во сила на овој закон да го усогласи своето работење согласно со одредбите од овој закон.

(3) Членовите на Управниот одбор на Агенцијата за регулирање на пазарот на железнички услуги продолжуваат да ја извршуваат функцијата на членови на Управниот одбор на Агенцијата за регулирање на железничкиот сектор до истекот на мандатот за кои биле именувани пред влегувањето во сила на овој закон.

(4) Директорот на Агенцијата за регулирање на пазарот на железнички услуги продолжува да ја извршува функцијата на директор на Агенцијата за регулирање на железничкиот сектор до истекот на мандатот за кој бил именува пред влегувањето во сила на овој закон.

Член 138

(1) Со денот на влегувањето во сила на овој закон имотот, средствата, обврските и целокупната документација на Агенцијата за регулирање на пазарот на железнички услуги ќе се пренесат на Агенцијата за регулирање на железничкиот сектор.

(2) Со денот на влегувањето во сила на овој закон вработените во Агенцијата за

регулирање на пазарот на железнички услуги продолжуваат со работа во Агенцијата за регулирање на железничкиот сектор.

Член 139

Одредбите од членовите 19 став (15) и 22 став (6) на овој закон ќе се применуваат од 1 јануари 2012 година.

Член 140

Со денот на влегувањето во сила на овој закон престанува да важи Законот за железниците („Службен весник на Република Македонија“ број 64/2005 и 24/2007) и Законот за Агенцијата за регулирање на пазарот на железничките услуги („Службен весник на Република Македонија“ број 7/2008).

Член 141

Овој закон влегува во сила осмиот ден од денот на објавувањето во „Службен весник на Република Македонија“.